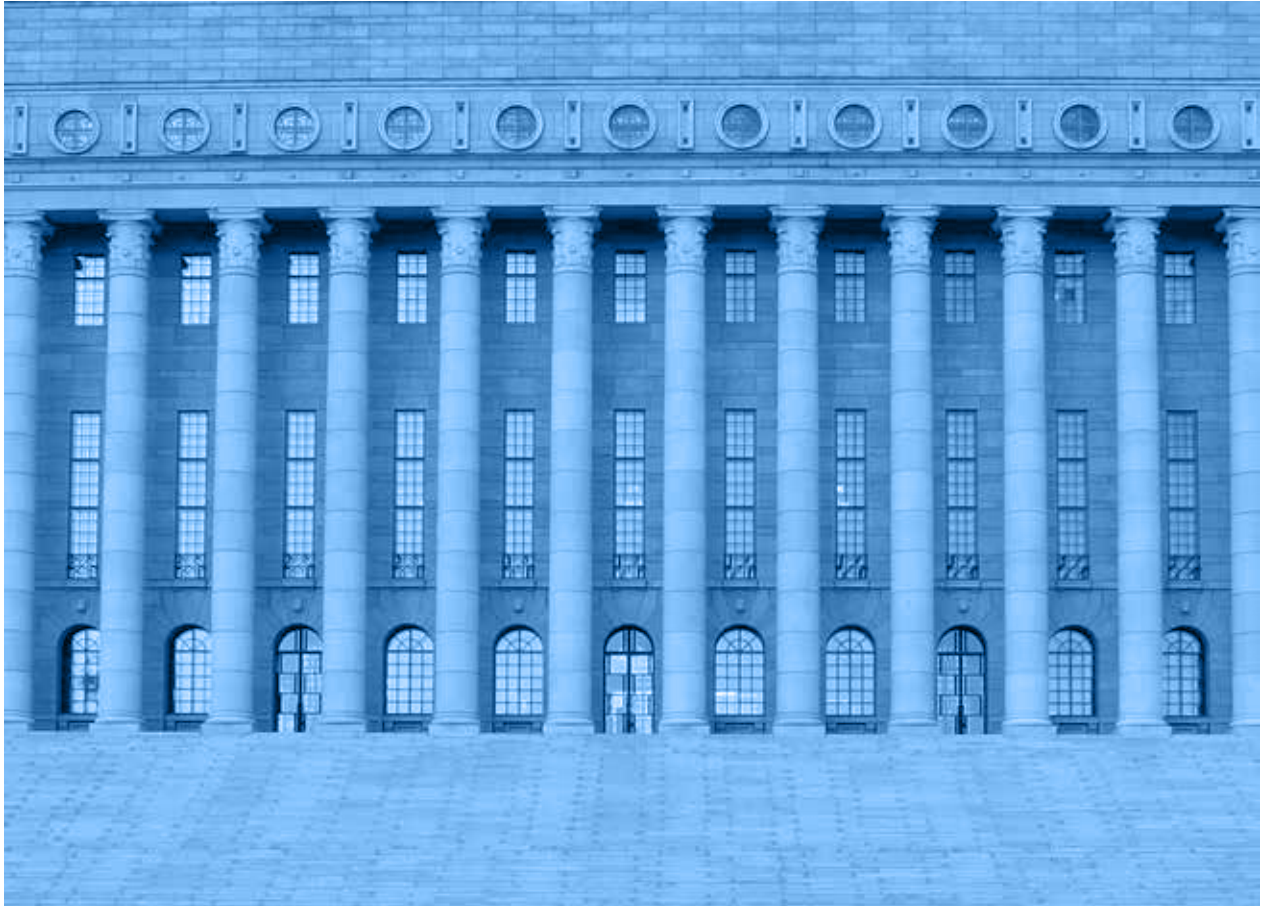


# FINLANDS GRUNDLAG OCH RIKSDAGENS ARBETSORDNING



# **Finlands grundlag**

(731/1999, innehåller ändringarna 1112/2011,  
som trädde i kraft 1.3.2012)

**och**

# **Riksdagens arbetsordning**

(40/1999, innehåller ändringarna 895/2012,  
som trädde i kraft 1.1.2013)

Riksdagen  
2013

På pärmen Riksdagshusets fasad.

Publicerad med tillstånd från justitieministeriet och Edita Publishing Ab

ISBN 978-951-53-3496-1 (hft.)

ISBN 978-951-53-3497-8 (PDF)

Erweko Oy

Helsingfors 2013

## Innehåll

<b>Finlands grundlag 2000 – kontinuitet och en starkare parlamentarism</b>	<b>5</b>
<b>Finlands grundlag 11.6.1999/731</b>	<b>13</b>
1 kap Statsskickets grunder	14
2 kap Grundläggande fri- och rättigheter	16
3 kap Riksdagen och riksdagsledamöterna	22
4 kap Riksdagens verksamhet	25
5 kap Republikens president och statsrådet	32
6 kap Lagstiftningen	37
7 kap Statsfinanserna	40
8 kap Internationella förhållanden	44
9 kap Rättskipningen	47
10 kap Laglighetskontroll	49
11 kap Förvaltning och självstyrelse	53
12 kap Försvaret	55
13 kap Slutbestämmelser	56
<b>Riksdagens arbetsordning</b>	<b>59</b>
1 kap Riksmöte	60
2 kap Organ som riksdagen väljer	61
3 kap Upptagande av ärenden under riksmöte	67
4 kap Beredning av ärenden för plenum	72
5 kap Behandling av ärenden i plenum	77
6 kap Riksdagshandlingarna	85
7 kap Riksdagens förvaltning	87
8 kap Särskilda bestämmelser	89
9 kap Ikraftträdande	91



## Finlands grundlag 2000 – kontinuitet och en starkare parlamentarism

*”Emedan det, sedan Finland blivit en oavhängig, suverän stat, funnits vara av nöden att utveckla och befästa dess konstitution genom nya grundlagsstadganden, vilka, jämte det de tillförsäkra statsmakten nödig fasthet, utvidga folkrepresentationens befogenheter samt trygga medborgarnes rätt och lagbundna frihet, fastställes härigenom .... ”*

(Med de här orden inleds 1919 års Regeringsform, det självständiga Finlands första grundlag)

Grundlagarna reflekterar, etablerar och formar den offentliga verksamhetens organisering, behörighet och gränser. Grundlagarna – även de som tillkommit under omvälvande tider – ger inte bara uttryck för sin egen tids målsättningar utan präglas också starkt av landets historia och politiska kultur. Också den grundlag som Finland ett och ett halvt år efter självständighetsproklamationen i december 1917 lyckades stifta i juli 1919 hade sina rötter djupt i områdets och landets politiska historia. För att vi ska förstå den nya republikens grundlagar och besluten bakom dem kan det vara bra att kasta en kort blick på deras bakgrund.

### Axplock ur historien

Finland ingick i det svenska riket ända fram till kriget 1808–1809 mellan Sverige och Ryssland. Landet var en vital del av kungariket och lydde under dess lagar och administrerades som en del av det. Detta faktum som starkt influerat vår statliga utveckling kvarstår, låt vara att Finland de facto hade en särställning i riket inte minst på grund av Bottniska viken som skiljde åt landsdelarna och sina avvikande språkförhållanden. Arvet från den svenska tiden levde starkt vidare i det finländska samhället och påverkade den statliga utvecklingen.

Det viktiga i sak var att landet hade ett fritt bondestånd och att riksdagen med sina fyra ständer hade en erkänd roll i synnerhet som lagstiftare. Betydelsefullt var också att man redan på 1700-talet allmänt ansåg att det behövdes särskilda lagar för det högsta styret och rikets ständer och att de lagarna skulle ha en särskild ”konstitutionell” tyngd. Påtagligt betydelsefullt med tanke på Finlands kommande förvaltning och ställning var lagstiftningsläget i landet under slutet av den svenska eran. År 1734 hade man stiftat en allmän lag för Sveriges rike. Den var en modern kodex som täckte in allt annat än regentens ställning, successionsordningen och riksdagsstånden. Som konstitutionella författningar gällde Regeringsformen från 1772 – i praktiken allmän grundlag för landet – och den kompletterande Förenings- och säkerhetsakten från 1789. De här grundlagsdokumenten gav regenten en mycket stark ställning.

Som ett led i uppgörelsen mellan Napoleon och England utkämpade Ryssland och Sverige krig i Finland 1808–1809. Kriget slutade med att Sverige tvingades avträda Finland till Ryssland. Landet integrerades inte i det ryska kejsardömet, utan anslöts till kejsardömet som ett storfurstendöme med kejsaren som regent och styrd av egna lagar. Att ett erövrat land fick en autonom ställning var resultatet av politiska övervägningar, men sannolikt berodde det delvis också på att regenten givits omfattande befogenheter i de ovan nämnda grundlagarna som gällde i landet. Grundlagarna från 1772 respektive 1789 som tillkommit under den svenska tiden gällde som grundlagar i Finland ända fram till självständigheten, formellt tills 1919 års Regeringsform stiftades.

Tiden då Finland var ett storfurstendöme inom det ryska kejsardömet (1809–1917) går under namnet den autonoma tiden. Viljan att i kejsardömets huvudstad följa Finlands egna grundlagar och landets allmänna lag varierade. Men på det hela taget höll man sig till grundlagen under autonomi och myndigheterna följde landets egna lagar. Den autonoma tiden hade synnerligen stor betydelse för hur samhället och ekonomin utvecklades i landet, de offentliga institutionerna och kulturen växte fram och den nationella identiteten utformades. I det här sammanhanget nöjer jag mig med att fokusera på några omständigheter i landets konstitutionella utveckling.

Under autonomi fanns inga politiska möjligheter att ändra grundlagarna från den svenska tiden. Däremot lyckades man stifta hela två grundlagar om den nationella folkrepresentationen. Lantdagsordningen 1869, den första genuina finländska grundlagen, utgick fortfarande från en representation med fyra ständer. Från detta vid sin tillkomst redan föråldrade och odemokratiska system tog Finland klivet direkt till en i högsta grad demokratisk folkrepresentation. Med Ryssland utmattat efter såväl krigsförlusten mot Japan som generalstrejken lyckades Finland 1906 stifta en ny lantdagsordning med bestämmelser om en enkammarlantdag, en valperiod på tre år och allmän och lika rösträtt. Reformen var radikal i alla hänseenden; exempelvis fick kvinnorna bland de första i världen rösträtt men också valbarhet. Redan i det första valet 1907 valdes 19 kvinnor in i den 200-hövdade lantdagen. Men trots sin demokratiska framtoning rubbade lantdagsordningen inte den regentstatus som kejsaren-storfursten hade enligt de gamla grundlagarna från den svenska tiden. Den nya och brett accepterade demokratin stärkte dock folkrepresentationen avsevärt. Det väsentliga under autonomi var att kejsaren aldrig styrde Finland som en enväldshärskare som i Ryssland utan som en konstitutionell monark.

## Grundlagarna under självständighetstiden

Självständigheten 1917 innebar att Finland frigjorde sig som stat från Ryssland och givetvis också från det kejsarliga regeringsmaskineriet och de former under vilka monarken hade regerat över landet. När den nya konstitutionen och den nya grundlagen skulle utformas handlade det dock i många stycken också om kontinuitet. Det konstitutionella ”utgångsläget” kan i korthet beskrivas som följer. Vi hade en ny, mycket demokratisk grundlag, 1906 års lantdagsordning,

med bestämmelser om folkrepresentationen, hur den väljs och hur den fungerar. Regeringsmaktens befogenheter och även folkrepresentationens roll reglerades i de två gamla grundlagarna från 1772 respektive 1789. Enligt dem hade regenten vidsträckta befogenheter. Regenten representerades i landet av generalguvernören. Konkret styrdes förvaltningen av kejsrerliga senaten, som stod i beroendeförhållande till regenten. Lagarna bereddes av senaten och skulle godkännas av lantdagen men i slutändan var det regenten som beslutade om de skulle godkännas eller förkastas. I grundlagarna fanns inga explicita bestämmelser om individens grundläggande fri- och rättigheter.

Man ansåg att även om landet blev självständigt så brådskade det inte med ändringar i 1906 års lantdagsordning. En ändring av stor principiell betydelse måste dock nämnas. Parlamentarismens princip, dvs. kravet att medlemmarna i landets regering ska ha folkrepresentationens förtroende, hade överhuvudtaget inte passat in på kejsrerliga senaten som var beroende av regenten. Genom en ändring av lantdagsordningen den 31 december 1917 infördes kravet på parlamentariskt förtroende i landets konstitution. Men den grundlag som kom att reglera allt det centrala i den nya konstitutionen var den nya Regeringsformen som stadfästes i juli 1919. Vilka konstitutionella lösningar gick man då in för i den?

Den stora och kanske även den mest kontroversiella frågan var regeringsmakten. Såväl monarki som republik hade sina stora förespråkare. Frågan om statskick hängde samman med frågan om hur stark regeringsmakt man ville ha. Valet föll på republik där presidenten enligt grundlagen hade stora självständiga befogenheter och visserligen var bunden att samverka med regeringen, som ansvarig inför riksdagen svarade för den allmänna styrningen av landet, men i utövningen av sina befogenheter kunde trotsa regeringens ståndpunkt. Systemet kombinerade så att säga två disparata element: ett parlamentariskt styrelsesätt och en självständig presidentmakt. En analys av de politiska och historiska orsakerna bakom denna modell får inte plats i detta sammanhang. Men vissa ofta återropade omständigheter kan trots allt nämnas helt kort. Erfarenheterna från det tunga inbördeskrig som rasade i landet under vintern 1918 underströk vikten av en stark regeringsmakt, och enligt vissa kretsar var en av parlamentet beroende regering inte nog i det hänseendet. Grundlagsstiftarna hade från den autonoma tiden också erfarenheter av en ”modell” där de tunga besluten togs av statsöverhuvudet och det dessutom fanns en senat som dels beredde regentens beslut, dels var en nationell regering med ansvar för den dagliga administrationen. I 1900-talets början var det på intet sätt exceptionellt i Europa att den skrivna konstitutionen innehöll betydande befogenheter för statsöverhuvudet.

Enligt regeringsformen var det presidenten som överlämnade regeringens lagförslag till riksdagen och som bestämde om en lag skulle stadfästas eller inte. I det senare fallet återgick lagen till riksdagen för ny behandling efter nyval. Presidenten utfärdade administrativa författningar om verkställigheten av lagar, lämnade budgetförslag till riksdagen, utsåg och befriade ministrar, kunde upplösa riksdagen och utlysa förtida val och utnämnde hela den högsta tjänstemannakåren. Presidenten bestämde också om Finlands förhållande till utländska makter och hade högsta befälet över Finlands



krigsmakt. Betydelsefullt var att presidenten utgick från statsrådets beredning och kunde i regel utöva sina befogenheter endast vid statsrådets sammanträden. Statens allmänna styrelse var anförtrodd statsrådet och ministerierna.

Vad regeringsformens innehåll i övrigt beträffar fanns det ett särskilt kapitel om allmänna rättigheter och skyldigheter som tillförsäkrade medborgarna de viktigaste frihetsrättigheterna i en med tanke på tidpunkten betryggande omfattning. Regeringsformen krävde att regeringsmedlemmarna skulle ha riksdagens förtroende och befäste domstolarnas oavhängighet, kommunernas självstyrelse och den evangelisk-lutherska kyrkans särställning. Frågan om ministrarnas juridiska ansvar ansågs kräva en särskild grundlag. År 1922 reglerades frågan i två korta grundlagar. Det självständiga Finland hade alltså fyra grundlagar: regeringsformen från 1919 – *primus inter pares* – de två lagarna från 1922 och lantdagsordningen från 1906 med bestämmelser om valrättigheter, hur riksdagen väljs, riksdagens organisation och riksdagens funktionssätt.

## Konstitutionens utveckling under 1900-talet

Den konstitutionella normuppsättningen kan förändras dels genom formella ändringar i grundlagarna, dels genom ny tillämpningspraxis av grundlagen. Återigen är presidentens självständiga befogenheter den intressantaste frågan som dyker upp när det gäller ändrad, eller oförändrad, tillämpningspraxis. Som nedan närmare framgår har presidentens befogenheter kringkurits avsevärt från vad de ursprungligen var i 1919 års regeringsform. En av utgångspunkterna i systemet står sig dock än: presidenten anses fortfarande inom ramen för sin behörighet kunna fatta beslut som strider mot statsrådets ståndpunkt, om inte annat anges i grundlagen. Detta äger alltså fortsatt giltighet, låt vara inom avsevärt snävare ramar. Man kan fråga sig varför det blivit så. Varför har presidentens grundlagsfästa behörighet inte parlamentariserats fullt ut i ett system med fokus starkt lagd på parlamentarism? Med andra ord, varför har grundlagen eller tolkningssynen inte ändrats så att presidenten inte längre kan utöva sin i grundlagen föreskrivna behörighet i strid med den åsikt som regeringen med sitt parlamentariska ansvar företräder?

Utan att desto vidare gå in på politikhistorian kan här nämnas några faktorer som bidragit till att det blivit så. Den nya regeringsformen tillämpades i en legalistisk politikkultur, och K. J. Ståhlbergs, republikens första eminenta presidents, yttrande på 1920-talet att presidenten är bunden till statsrådsmedlemmarnas närvaro men inte till deras åsikter fick något av en kanoniserad status. Till yttermera visso kom den självständiga makt som presidenten utövade aldrig att utgöra något hot mot parlamentarismen, för det var exceptionellt få gånger presidenten och statsrådet inte var samstämmiga. I slutändan var den viktigaste faktorn kanhända trots allt den roll som utrikespolitisk ledare och inte minst som garant för landets östrelationer som tillföll presidenten och som etablerades och stabiliserades under 1940–1970-talen, en roll som regimens parlamentariska element inte gjorde några ansatser att ifrågasätta.

Under Urho Kekkonens långa era som president (1956–1981) kom presidentrollen att dominera starkt i politiken. Det ledde till att man på 1980- och 1990-talet gjorde ändringar i grundlagen för att minska presidentens makt. Det blev möjligt för en president att sitta på sin post endast två perioder i följd, rätten att upplösa riksdagen kopplades till initiativ från statsministern och vetorätten i fråga om lagstiftning kring skatter. När Finland först gick med i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och strax därefter i Europeiska unionen i mitten av 1990-talet, exkluderades beredningen och verkställigheten av EES- och EU-frågor från presidentens utrikespolitiska befogenheter och uppdrogs i stället åt statsrådet. Den överföringen fick stå kvar i 2000 års grundlag, och i och med EU:s växande betydelse har presidentens roll som utrikespolitisk ledare snävats in avsevärt. Regeringsformen och riksdagsordningen ändrades och försågs med nya bestämmelser om behandlingen av EU-ärenden; bland annat engagerades riksdagen i den nationella beredningen av unionsfrågor. Ändringarna har lett till att riksdagen mer och mer tagit ett aktivare grepp också om andra frågor som rör internationella relationer.

Här bör ytterligare nämnas några ändringar som gjordes i grundlagarna på 1900-talet. Lantdagsordningen från 1906 ersattes 1928 med en ny riksdagsordning som inte medförde några radikala förändringar i riksdagens ställning och arbete. År 1954 gjordes i riksdagsordningen en företrädesvis teknisk, men för det politiska livet synnerligen relevant ändring då valperioden förlängdes från tre till fyra år. Efter det har valperiodens längd inte diskuterats. År 1995 sågs bestämmelserna om de grundläggande fri- och rättigheterna över i regeringsformen. Det principiellt viktigaste i den reformen var att de grundläggande ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna inkluderades i de grundläggande fri- och rättigheterna och att skyddet för de grundläggande rättigheterna – valrätten och rätten att vistas i landet undantagna – utsträcktes från medborgar- till individnivå.

## Grundlagen 2000

Finland befann sig på tröskeln till 2000-talet i en helt annan situation än den som rådde under 1900-talets andra decennium då regeringsformen stiftades. Genom delreformer kunde behövliga ändringar göras i grundlagsbestämmelserna, men ju längre tiden led desto klarare stod det att detta inte var nog med hänseende till vissa drag i vårt grundlagssystem. Å ena sidan handlade det om att grundlagsbestämmelserna var uppdelade på två (om man bortser från de två korta grundlagarna från 1922) relativt omfångsrika grundlagar. Då normerna skulle ändras behövdes ingrepp ofta göras i både regeringsformen och riksdagsordningen, och när bestämmelser om samma fråga skulle inpassas i två olika författningar blev det ytterst svårt att bibehålla tydligheten. Å andra sidan var riksdagsordningen extremt detaljerad och i och med att funktionssättet och organisationen var strikt reglerade på grundlagsnivå var det svårt att utveckla riksdagsarbetet.

I mitten av 1990-talet var tiden äntligen mogen. Riksdagens grundlagsutskott ansåg i samband med en delreform av grundlagarna 1995 att statsrådet bör gå in för att omstilisera statsförfattningen med målet att Finlands dåvarande grundlag

år 2000 har kodifierats i en enhetlig grundlag. Därefter gick det raskt undan med beredningen och behandlingen av en ny lag. Den nya enhetliga grundlagen stiftades och stadfästes i juni 1999 och trädde i kraft den 1 mars året därpå.

Det finländska statsskicket vann i tre hänseenden på den nya grundlagen. I det långa loppet är det viktigt att vi i stället för flera separata grundlagar, som genom flera delreformer blivit svårbegripliga, har en enhetlig och tydlig ny grundlag skriven på ett lättillgängligt språk. Det är också bra att grundlagen tillkommit i en anda som velat stärka ställningen dels för parlamentet, dels för regeringen med ansvar inför parlamentet. De stora förändringarna här är att regeringsbildningen överförs på riksdagen och de facto helt frantagits presidenten och att det i sista hand är statsrådet som avgör vilka propositioner (förslag till lagar, budgetar och fördrag) som lämnas till riksdagen. Gallring har också gjorts bland grundlagsbestämmelserna om riksdagens arbetsformer och organisation. I själva verket har riksdagens autonomi i egna frågor stärkts när reglerna om riksdagens verksamhet flyttats över till riksdagens arbetsordning.

Den nya grundlagen har nu varit i kraft i drygt tio år. Den har ändrats på en del punkter genom en lag som stiftades 2011 och trädde i kraft den 1 mars 2012. I ändringarna ingår bl.a. en bestämmelse om att Finland är medlem i Europeiska unionen och en bestämmelse om att minst 50 000 röstberättigade har rätt att lägga fram initiativ för riksdagen om att en lag ska stiftas. Ännu viktigare konkret sett är emellertid de ändringar som i linje med 2000 års grundlag ytterligare stärker parlamentets och regeringens positioner. Numera är det inte republikens president utan statsrådet som lämnar regeringspropositioner med förslag till lagar, budgetar och fördrag samt regeringens berättelser till riksdagen. Nu står det uttryckligen i grundlagen att det är statsministern som företräder Finland vid Europeiska rådets möten. Presidentens möjligheter att i sina beslut frångå statsrådets förslag till beslut är nu närmast i frågor gällande ledningen av utrikespolitiken begränsade genom att statsrådet i förekommande fall kan inhämta riksdagens ställningstagande om presidenten inte antar statsrådets förslag.

## Riksdagens arbetsordning

I och med lantdagsordningen 1906 ersattes ståndslandtdagen av en enkamrig folkrepresentation och samordnades samtidigt detaljregleringen av arbetsformerna. Enligt lantdagsordningen fastställde lantdagen på förslag från talmanskonferensen med enkel majoritet de ”reglementariska föreskrifter” som ansågs nödvändiga för lantdagsgöromålen. Arbetsordningen fastställdes vid riksmötet 1907. I anknytning till 1928 års riksdagsordning bereddades och beslutades även en ny arbetsordning som trädde i kraft samtidigt som riksdagsordningen. Innehållet i den kan betraktas som tekniskt. Som en principiellt signifikant detalj kan nämnas slutbestämmelsen i båda arbetsordningarna som föreskriver att arbetsordningen ska gälla tills riksdagen har fattat beslut om ändringar i eller tillägg till den. Det betydde att även om riksdagen hade varit helt enhällig hade den inte direkt kunnat avvika från en bestämmelse

i arbetsordningen, utan först skulle bestämmelsen ändras på behörigt sätt med majoritetsbeslut.

När man i grundlagsreformen 2000 avstod från en särskild grundlag som reglerar riksdagens arbete, riksdagsordningen, och övergick till en enhetlig grundlag, resulterade det som ovan konstaterats i en betydligt lättare grundlagsreglering av riksdagsarbetet. En sådan ändring ledde självfallet till att riksdagens arbetsordning fick högre status när frågor som det tidigare lagstiftats om i riksdagsordningen nu regleras i arbetsordningen. Arbetsordningens uppflyttning i hierarkin kommer också till uttryck i grundlagens uttryckliga bestämmelse om att arbetsordningen ska godkännas i plenum i den ordning som gäller för behandling av lagförslag och publiceras i Finlands författningssamling. Hänvisningen till behandlingsordningen för lagförslaget avser endast förfarandet i riksdagen – organen inom den verkställande makten har ingen som helst roll i beredningen eller verkställigheten av beslut som gäller arbetsordningen. Förslag som gäller arbetsordningen upprättas av talmanskonferensen och bereds för plenum av grundlagsutskottet. Den nuvarande arbetsordningen trädde i kraft samtidigt som den nya grundlagen år 2000.

*Mikael Hidén*



## Finlands grundlag 11.6.1999/731

I enlighet med riksdagens beslut, tillkommet på det sätt som  
67 § riksdagsordningen anger, föreskrivs:

# 1 KAP

---

## STATSSKICKETS GRUNDER

### 1 §

#### Statsskick

Finland är en suverän republik.

Finlands konstitution är fastslagen i denna grundlag. Konstitutionen skall trygga människovärdets okränkbarhet och den enskilda människans frihet och rättigheter samt främja rättvisa i samhället.

Finland deltar i internationellt samarbete i syfte att säkerställa fred och mänskliga rättigheter samt i syfte att utveckla samhället. Finland är medlem i Europeiska unionen. (4.11.2011/1112)

### 2 §

#### Demokrati samt rättsstatsprincipen

Statsmakten i Finland tillkommer folket, som företräds av riksdagen.

Till demokratin hör att den enskilde har rätt att ta del i och påverka samhällets och livsmiljöns utveckling.

All utövning av offentlig makt skall bygga på lag. I all offentlig verksamhet skall lag noggrant iakttas.

### 3 §

#### Parlamentarism och fördelning av statliga uppgifter

Den lagstiftande makten utövas av riksdagen, som också fattar beslut om statsfinanserna.

Regeringsmakten utövas av republikens president samt statsrådet, vars medlemmar skall ha riksdagens förtroende.

Den dömande makten utövas av oberoende domstolar, i högsta instans av högsta domstolen och högsta förvaltningsdomstolen.

#### 4 §

##### Finlands territorium

Finlands territorium är odelbart. Rikets gränser kan inte ändras utan riksdagens samtycke.

#### 5 §

##### Finskt medborgarskap

Barn får finskt medborgarskap vid födelsen och genom föräldrarnas medborgarskap enligt vad som närmare bestäms genom lag. Enligt grunder som bestäms i lag kan medborgarskap också beviljas efter anmälan eller på ansökan.

Ingen kan fråntas eller befrias från sitt finska medborgarskap annat än på i lag bestämda grunder och under förutsättning att han eller hon har eller får medborgarskap i en annan stat.



## 2 KAP

---

### GRUNDLÄGGANDE FRI- OCH RÄTTIGHETER

#### 6 §

##### Jämlikhet

Alla är lika inför lagen.

Ingen får utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person.

Barn skall bemötas som jämlika individer och de skall ha rätt till medinflytande enligt sin utvecklingsnivå i frågor som gäller dem själva.

Jämställdhet mellan könen i samhällelig verksamhet och i arbetslivet främjas enligt vad som närmare bestäms genom lag, särskilt vad gäller lönesättning och andra anställningsvillkor.

#### 7 §

##### Rätten till liv, personlig frihet och integritet

Alla har rätt till liv och till personlig frihet, integritet och trygghet.

Ingen får dömas till döden eller torteras eller utsättas för någon annan behandling som kränker människovärdet.

Den personliga integriteten får inte kränkas och ingen får berövas sin frihet godtyckligt eller utan laglig grund. Straff som innefattar frihetsberövande får dömas ut endast av domstol. Lagligheten av andra frihetsberövanden skall kunna underkastas domstolsprövning. Rättigheterna för den som har berövats sin frihet skall tryggas genom lag.

#### 8 §

##### Den straffrättsliga legalitetsprincipen

Ingen får betraktas som skyldig till ett brott eller dömas till straff på grund av en handling som inte enligt lag var straffbar när den utfördes. För brott får inte dömas till strängare straff än vad som var föreskrivet i lag när gärningen begicks.

## 9 §

### Rörelsefrihet

Finska medborgare samt utlänningar som lagligen vistas i landet har rätt att röra sig fritt inom landet och att där välja bostadsort.

Var och en har rätt att lämna landet. Denna rätt kan begränsas genom lag, om det är nödvändigt för att säkerställa rättegång eller verkställighet av straff eller för att säkerställa att skyldigheten att försvara landet fullgörs.

Finska medborgare får inte hindras att resa in i landet, landsförvisas eller mot sin vilja utlämnas eller föras till ett annat land. Genom lag kan dock föreskrivas att finska medborgare får utlämnas eller föras till ett land där deras mänskliga rättigheter och rätts säkerhet kan garanteras, när åtgärden vidtas med anledning av brott eller när syftet med den är rättegång eller verkställighet av ett beslut som gäller vårdnad om eller vård av barn. (24.8.2007/802)

Rätten för utlänningar att resa in i Finland och att vistas i landet regleras genom lag. En utlänning får inte utvisas, utlämnas eller återsändas, om han eller hon till följd härav riskerar dödsstraff, tortyr eller någon annan behandling som kränker människovärdet.

## 10 §

### Skydd för privatlivet

Vars och ens privatliv, heder och hemfrid är tryggade. Närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag.

Brev- och telefonhemligheten samt hemligheten i fråga om andra förtroliga meddelanden är okränkbar.

Genom lag kan bestämmas om åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna skall kunna tryggas eller för att brott skall kunna utredas. Genom lag kan också bestämmas om sådana begränsningar i meddelandehemligheten som är nödvändiga vid utredning av brott som äventyrar individens eller samhällets säkerhet eller hemfriden, vid rättegång och säkerhetskontroll samt under frihetsberövande.

## 11 §

### Religions- och samvetsfrihet

Var och en har religions- och samvetsfrihet.

Till religions- och samvetsfriheten hör rätten att bekänna sig till och utöva en religion, rätten att ge uttryck för sin övertygelse och rätten att höra till eller inte höra till ett religiöst samfund. Ingen är skyldig att mot sin övertygelse ta del i religionsutövning.

## 12 §

### Yttrandefrihet och offentlighet

Var och en har yttrandefrihet. Till yttrandefriheten hör rätten att framföra, sprida och ta emot information, åsikter och andra meddelanden utan att någon i förväg hindrar detta. Närmare bestämmelser om yttrandefriheten utfärdas genom lag. Bestämmelser om sådana begränsningar i fråga om bildprogram som är nödvändiga för att skydda barn kan utfärdas genom lag.

Handlingar och upptagningar som innehas av myndigheterna är offentliga, om inte offentligheten av tvingande skäl särskilt har begränsats genom lag. Var och en har rätt att ta del av offentliga handlingar och upptagningar.

## 13 §

### Mötes- och föreningsfrihet

Var och en har rätt att utan tillstånd anordna sammankomster och demonstrationer samt att delta i sådana.

Var och en har föreningsfrihet. Föreningsfriheten innefattar rätt att utan tillstånd bilda föreningar, höra till eller inte höra till föreningar och delta i förenings verksamhet. Den fackliga föreningsfriheten och friheten att organisera sig för att bevaka andra intressen är likaså tryggad.

Närmare bestämmelser om mötesfriheten och föreningsfriheten utfärdas genom lag.

## 14 §

### Rösträtt och rätt till inflytande

Varje finsk medborgare som har fyllt aderton år har rätt att rösta i statliga val och folkomröstningar. Om valbarhet i statliga val gäller vad som särskilt bestäms i denna grundlag.

Varje finsk medborgare och varje i Finland bosatt medborgare i Europeiska unionen som har fyllt aderton år har rätt att rösta vid val till Europaparlamentet enligt vad som bestäms genom lag. (4.11.2011/1112)

Varje finsk medborgare och varje i Finland stadigvarande bosatt utlänning som har fyllt aderton år har rätt att rösta i kommunalval och kommunala folkomröstningar enligt vad som bestäms genom lag. Om rätten att i övrigt ta del i kommunernas förvaltning bestäms genom lag.

Det allmänna skall främja den enskildes möjligheter att delta i samhälls verksamhet och att påverka beslut som gäller honom eller henne själv.

## 15 §

### Egendomsskydd

Vars och ens egendom är tryggad.

Angående expropriation av egendom för allmänt behov mot full ersättning bestäms genom lag.

## 16 §

### Kulturella rättigheter

Alla har rätt till avgiftsfri grundläggande utbildning. Bestämmelser om läroplikten utfärdas genom lag.

Det allmänna skall, enligt vad som närmare bestäms genom lag, säkerställa lika möjligheter för var och en att oavsett medellöshet enligt sin förmåga och sina särskilda behov få även annan än grundläggande utbildning samt utveckla sig själv.

Vetenskapens, konstens och den högsta utbildningens frihet är tryggad.

## 17 §

### Rätt till eget språk och egen kultur

Finlands nationalspråk är finska och svenska.

Vars och ens rätt att hos domstol och andra myndigheter i egen sak använda sitt eget språk, antingen finska eller svenska, samt att få expeditioner på detta språk skall tryggas genom lag. Det allmänna skall tillgodose landets finskspråkiga och svenskspråkiga befolknings kulturella och samhällliga behov enligt lika grunder.

Samerna såsom urfolk samt romerna och andra grupper har rätt att bevara och utveckla sitt språk och sin kultur. Bestämmelser om samernas rätt att använda samiska hos myndigheterna utfärdas genom lag. Rättigheterna för dem som använder teckenspråk samt dem som på grund av handikapp behöver tolknings- och översättningshjälp skall tryggas genom lag.

## 18 §

### Näringsfrihet och rätt till arbete

Var och en har i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Det allmänna skall sörja för skyddet av arbetskraften.

Det allmänna skall främja sysselsättningen och verka för att alla tillförsäkras rätt till arbete. Bestämmelser om rätten till sysselsättningsfrämjande utbildning utfärdas genom lag.

Ingen får avskedas från sitt arbete utan laglig grund.

## 19 §

### Rätt till social trygghet

Alla som inte förmår skaffa sig den trygghet som behövs för ett människovärdigt liv har rätt till oundgänglig försörjning och omsorg.

Genom lag skall var och en garanteras rätt att få sin grundläggande försörjning tryggad vid arbetslöshet, sjukdom, arbetsförmåga och under ålderdomen samt vid barnafödsel och förlust av en försörjare.

Det allmänna skall, enligt vad som närmare bestäms genom lag, tillförsäkra var och en tillräckliga social-, hälsovårds- och sjukvårdstjänster samt främja befolkningens hälsa. Det allmänna skall också stödja familjerna och andra som svarar för omsorgen om barn så att de har möjligheter att trygga barnens välfärd och individuella uppväxt.

Det allmänna skall främja vars och ens rätt till bostad och möjligheter att själv ordna sitt boende.

## 20 §

### Ansvar för miljön

Var och en bär ansvar för naturen och dess mångfald samt för miljön och kulturarvet.

Det allmänna skall verka för att alla tillförsäkras en sund miljö och att var och en har möjlighet att påverka beslut i frågor som gäller den egna livsmiljön.

## 21 §

### Rättsskydd

Var och en har rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan.

Offentligheten vid handläggningen, rätten att bli hörd, rätten att få motiverade beslut och rätten att söka ändring samt andra garantier för en rättvis rättegång och god förvaltning skall tryggas genom lag.

## 22 §

### Respekt för de grundläggande fri- och rättigheterna

Det allmänna skall se till att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses.

## 23 § (4.11.2011/1112)

### De grundläggande fri- och rättigheterna under undantagsförhållanden

Genom lag, eller genom en förordning av statsrådet som utfärdas med stöd av ett sådant bemyndigande med exakt avgränsat tillämpningsområde som av särskilda skäl tagits in i lag, kan det införas sådana tillfälliga undantag från de grundläggande fri- och rättigheterna som är förenliga med Finlands internationella förpliktelser avseende mänskliga rättigheter och som är nödvändiga om Finland blir utsatt för ett väpnat angrepp eller om det råder andra i lag angivna undantagsförhållanden som allvarligt hotar nationen. Grunderna för tillfälliga undantag skall dock bestämmas genom lag.

Förordningar av statsrådet som gäller tillfälliga undantag skall utan dröjsmål föreläggas riksdagen. Riksdagen kan besluta om förordningarnas giltighet.

## 3 KAP

---

### RIKSDAGEN OCH RIKSDAGSLEDAMÖTERNA

#### 24 §

##### Riksdagens sammansättning och valperiod

Riksdagen har en kammare. Riksdagen består av tvåhundra riksdagsledamöter, som väljs för fyra år åt gången.

Riksdagens mandattid inleds när resultatet av riksdagsvalet har fastställts och fortgår tills nästa riksdagsval har förrättats.

#### 25 §

##### Riksdagsval

Riksdagsledamöterna väljs genom direkta, proportionella och hemliga val. Alla röstberättigade har lika rösträtt.

För riksdagsval är landet med beaktande av antalet finska medborgare indelat i minst tolv och högst aderton valkretsar. Utöver detta bildar landskapet Åland en egen valkrets för val av en riksdagsledamot.

Rätt att ställa upp kandidater i riksdagsval har registrerade partier och ett i lag bestämt antal röstberättigade.

Närmare bestämmelser om tidpunkten för riksdagsval, kandidatnomineringen, valförrättningen och valkretsarna utfärdas genom lag.

#### 26 §

##### Förtida riksdagsval

Republikens president kan, när riksdagen är sammankallad, på motiverat initiativ av statsministern och efter att ha hört riksdagsgrupperna, bestämma att förtida riksdagsval skall förrättas. Riksdagen fattar efter detta beslut om när den avslutar sitt arbete innan valet förrättas.

Efter förtida riksdagsval sammanträder riksdagen till riksmöte första dagen i den månad som börjar näst efter nittio dagar från förordnandet om val, om inte riksdagen har bestämt en tidigare sammanträdesdag.

## 27 §

### Valbarhet och behörighet för uppdraget som riksdagsledamot

Valbar i riksdagsval är varje röstberättigad som inte är omyndig.

Till riksdagsledamöter kan dock inte väljas personer som innehar militära tjänster.

Justitiekanslern i statsrådet, riksdagens justitieombudsman, ledamöterna av högsta domstolen och högsta förvaltningsdomstolen samt riksåklagaren kan inte vara riksdagsledamöter. Om en riksdagsledamot väljs till republikens president eller utnämns eller väljs till något av dessa ämbeten, upphör uppdraget som riksdagsledamot den dag han eller hon valdes eller utnämndes. Uppdraget upphör också, om en riksdagsledamot förlorar sin valbarhet.

## 28 §

### Avbrott i samt befriande och skiljande från uppdraget som riksdagsledamot

Uppdraget som riksdagsledamot avbryts för den tid en riksdagsledamot är ledamot av Europaparlamentet. Uppdraget som riksdagsledamot sköts då i stället av ledamotens ersättare. Uppdraget som riksdagsledamot avbryts också för den tid en riksdagsledamot fullgör sin värnplikt.

Riksdagen kan på begäran av en riksdagsledamot bevilja denne befrielse från uppdraget som riksdagsledamot, om riksdagen anser att det finns en godtagbar orsak till detta.

Om en riksdagsledamot på ett väsentligt sätt och upprepade gånger försummar att sköta sitt uppdrag som riksdagsledamot, kan riksdagen, efter att ha inhämtat ställningstagande av grundlagsutskottet och genom ett beslut som har fattats med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna, skilja ledamoten från uppdraget antingen helt eller för en bestämd tid.

Om en riksdagsledamot genom en verkställbar dom har dömts till fängelse för ett uppsåtligt brott eller till straff för valbrott, kan riksdagen pröva om han eller hon fortfarande skall få vara riksdagsledamot. Om brottet visar att den dömde inte är värd det förtroende och den aktning som uppdraget som riksdagsledamot förutsätter, kan riksdagen, efter att ha inhämtat ställningstagande av grundlagsutskottet och genom ett beslut som har fattats med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna, förklara att uppdraget som riksdagsledamot har upphört.

## 29 §

### Riksdagsledamöternas oberoende

Varje riksdagsledamot är skyldig att i sitt uppdrag handla som rätt och sanning bjuder. Ledamoten skall därvid iakta grundlagen och är inte bunden av andra bestämmelser.



### 30 §

#### Riksdagsledamöternas immunitet

En riksdagsledamot får inte förhindras att utöva sitt uppdrag som riksdagsledamot.

En riksdagsledamot får inte åtalas eller berövas sin frihet för åsikter som ledamoten yttrat i riksdagen eller för sitt beteende vid behandlingen av ett ärende, om inte riksdagen samtyckt till åtgärden genom ett beslut som har fattats med minst fem sjättedelar av de avgivna rösterna.

Om en riksdagsledamot har anhållits eller häktats, skall riksdagens talman genast underrättas om detta. En riksdagsledamot får inte utan riksdagens samtycke anhållas eller häktas före rättegång, om inte ledamoten av vägande skäl misstänks vara skyldig till ett brott för vilket det lindrigaste straffet enligt lag är fängelse i minst sex månader.

### 31 §

#### Riksdagsledamöternas rätt att yttra sig och deras sätt att uppträda

Varje riksdagsledamot har rätt att i riksdagen fritt tala om alla angelägenheter som debatteras samt om behandlingen av dem.

Riksdagsledamöterna skall uppträda sakligt och värdigt och utan att kränka andra. Om en riksdagsledamot bryter mot detta, kan talmannen påpeka detta eller förbjuda ledamoten att fortsätta tala. En riksdagsledamot som upprepade gånger bryter mot ordningen kan tilldelas varning av riksdagen eller utestängas från riksdagens sammanträden för högst två veckor.

### 32 §

#### Jäv för riksdagsledamöter

En riksdagsledamot är jävig att delta i beredningen och beslutsfattandet i ärenden som gäller ledamoten personligen. I plenum får riksdagsledamoten dock delta i debatten i ärendet. I ett utskott får en riksdagsledamot inte heller delta i behandling som gäller undersökning av hans eller hennes tjänsteåtgärder.

## 4 KAP

---

### RIKSDAGENS VERKSAMHET

#### 33 §

##### Riksmöte

Riksdagen sammanträder årligen till riksmöte vid en tidpunkt som riksdagen bestämmer. Republikens president förklarar därefter riksmötet öppnat.

Riksmötet fortgår till dess följande riksmöte sammanträder. Valperiodens sista riksmöte fortgår dock till dess riksdagen beslutar avsluta arbetet. Presidenten förklarar därefter riksdagens arbete avslutat för den valperioden. Riksdagens talman har dock rätt att vid behov sammankalla riksmötet på nytt innan nytt val förrättas.

#### 34 §

##### Riksdagens talman och talmanskonferensen

Riksdagen väljer inom sig för varje riksmöte en talman och två vice talmän.

Val av talman och vice talmän förrättas med slutna sedlar. I valet blir den riksdagsledamot vald som får mer än hälften av de avgivna rösterna. Om ingen har fått behövlig majoritet av de avgivna rösterna vid de två första omröstningarna, blir den ledamot vald som vid den tredje omröstningen får flest röster.

Talman och vice talmännen samt utskottens ordförande bildar talmanskonferensen. Talmanskonferensen ger anvisningar om hur riksdagsarbetet skall ordnas och beslutar, enligt vad som särskilt bestäms i denna grundlag eller i riksdagens arbetsordning, om förfarandet vid behandlingen av ärenden under riksmöte. Talmanskonferensen kan ta initiativ till stiftande av en lag om riksdagens tjänstemän och till utfärdande av en arbetsordning för riksdagen, liksom även initiativ till ändring av dem, samt lägga fram förslag till andra bestämmelser om riksdagens verksamhet.

#### 35 §

##### Riksdagens utskott

Riksdagen tillsätter för varje valperiod följande utskott: stora utskottet samt grundlagsutskottet, utrikesutskottet, finansutskottet, revisionsutskottet och övriga permanenta utskott som nämns i riksdagens arbetsordning. Riksdagen kan dessutom tillsätta tillfälliga utskott för att bereda eller undersöka särskilda ärenden. (25.5.2007/596)

Stora utskottet har tjugofem medlemmar. Grundlagsutskottet, utrikesutskottet och finansutskottet har minst sju medlemmar. De andra permanenta utskotten har minst elva medlemmar. Utskotten har dessutom ett behövligt antal ersättare.

Ett utskott är beslutfört när minst två tredjedelar av medlemmarna är närvarande, om inte ett högre antal föreskrivs för något särskilt ärende.

## 36 §

### Andra organ och företrädare som riksdagen väljer

Riksdagen väljer fullmäktige att övervaka folkpensionsanstaltens förvaltning och verksamhet enligt vad som närmare bestäms genom lag.

Riksdagen väljer andra organ som behövs, enligt vad som bestäms i denna grundlag, i någon annan lag eller i riksdagens arbetsordning.

Bestämmelser om hur riksdagen väljer företrädare i organ som bygger på internationella fördrag eller i andra internationella organ utfärdas genom lag eller i riksdagens arbetsordning.

## 37 §

### Val av riksdagens organ

Utskotten och övriga organ i riksdagen tillsätts under valperiodens första riksmöte för hela valperioden, om inte något annat bestäms i denna grundlag, i riksdagens arbetsordning eller i en instruktion som riksdagen antagit för organet i fråga. Riksdagen kan dock på förslag av talmanskonferensen under valperioden besluta tillsätta ett organ på nytt.

Riksdagen förrättar valet av utskott och andra organ. Om riksdagen inte är enig om ett val, förrättas det enligt proportionellt valsätt.

## 38 §

### Riksdagens justitieombudsman

Riksdagen väljer för en mandattid på fyra år en justitieombudsman samt två biträdande justitieombudsmän, som skall ha utmärkta lagkunskaper. De biträdande justitieombudsmännen kan ha en ställföreträdare enligt vad som närmare bestäms i lag. Angående de biträdande justitieombudsmännen och ställföreträdaren för dem gäller i tillämpliga delar vad som bestäms om justitieombudsmannen. (24.8.2007/802)

Riksdagen kan, efter att ha inhämtat grundlagsutskottets ställningstagande, av synnerligen vägande skäl befria justitieombudsmannen från uppdraget före mandattidens utgång. Beslutet skall fattas med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna.

## 39 §

### Hur ärenden tas upp till behandling i riksdagen

Ett ärende tas upp i riksdagen genom att statsrådet överlämnar en regeringsproposition eller genom att en riksdagsledamot väcker en motion eller på något annat sätt som anges i denna grundlag eller i riksdagens arbetsordning. (4.11.2011/1112)

Riksdagsledamöterna har rätt att väcka

- 1) lagmotioner, som innehåller förslag om stiftande av lag,
- 2) budgetmotioner, som innehåller förslag till anslag eller något annat beslut som skall tas upp i budgeten eller i en tilläggsbudget, samt
- 3) åtgärdsmotioner, som innehåller förslag om att lagberedning skall inledas eller någon annan åtgärd vidtas.

## 40 §

### Beredningen av ärenden

Regeringens propositioner, riksdagsledamöternas motioner, berättelser som lämnats till riksdagen samt övriga ärenden som bestäms i denna grundlag eller i riksdagens arbetsordning skall beredas i utskott före den slutliga behandlingen i plenum.

## 41 §

### Behandlingen i plenum

Lagförslag samt förslag till riksdagens arbetsordning tas upp till två behandlingar i plenum. Ett lagförslag som lämnats vilande eller en lag som inte har blivit stadfäst tas dock upp till endast en behandling i plenum. Övriga ärenden tas upp till en enda behandling i plenum.

Beslut i plenum fattas med flertalet av de avgivna rösterna, om inte något annat bestäms särskilt i denna grundlag. Vid lika röstetal avgör lotten, om inte kvalificerad majoritet krävs för att ett förslag skall bli godkänt. Närmare bestämmelser om röstningsförfarandet finns i riksdagens arbetsordning.

## 42 §

### Talmannens uppgifter i plenum

Talmannen sammankallar plenum, föredrar ärendena i dem och leder debatten samt övervakar att grundlagen iakttas vid behandlingen av ärenden i plenum.

Talmannen får inte vägra ta upp ett ärende till behandling eller ett förslag till omröstning, utom i det fall att talmannen anser det strida mot grundlagen eller någon annan lag eller mot ett beslut som riksdagen redan har fattat. Talmannen

skall då uppge orsaken till vägran. Om riksdagen inte nöjer sig med talmannens förfarande, hänskjuts saken till grundlagsutskottet, som utan dröjsmål skall avgöra om talmannen har förfarit riktigt.

I plenum deltar talmannen inte i debatten eller i omröstningarna.

#### 43 §

##### Interpellation

Minst tjugo riksdagsledamöter kan framställa en interpellation till statsrådet eller till en minister i en angelägenhet som hör till statsrådets eller ministrernas ansvarsområde. Interpellationen skall besvaras i riksdagens plenum inom femton dagar räknat från det den delgavs statsrådet.

Har under debatten väckts förslag om misstroende mot statsrådet eller ministern, skall riksdagen efter behandlingen av interpellationen förrätta omröstning om förtroendet.

#### 44 §

##### Statsrådets meddelanden och redogörelser

Statsrådet kan ge riksdagen meddelanden eller redogörelser i frågor som gäller rikets styrelse eller internationella förhållanden.

Har under debatten om ett meddelande väckts förslag om misstroende mot statsrådet eller en minister, skall riksdagen efter behandlingen av meddelandet förrätta omröstning om förtroendet. Vid behandlingen av en redogörelse kan beslut inte fattas om förtroende för statsrådet eller en medlem av statsrådet.

#### 45 §

##### Spörsmål, upplysningar och debatter

Varje riksdagsledamot har rätt att ställa spörsmål till en minister i frågor som gäller dennes ansvarsområde. Närmare bestämmelser om hur spörsmål ställs och besvaras ges i riksdagens arbetsordning.

Statsministern eller en minister som statsministern utser kan ge riksdagen upplysningar i aktuella frågor.

Debatter om aktuella frågor kan ordnas i plenum enligt vad som närmare bestäms i riksdagens arbetsordning.

Riksdagen fattar inte beslut i frågor som avses i denna paragraf. Vid behandlingen av dessa frågor kan undantag göras från det som i 31 § 1 mom. sägs om anföranden.

## 46 §

### Berättelser till riksdagen

Statsrådet skall årligen lämna riksdagen en berättelse om regeringens verksamhet och om regeringens åtgärder med anledning av riksdagens beslut samt en berättelse om skötseln av statsfinanserna och om hur budgeten har följts. (4.11.2011/1112)

Riksdagen skall ges andra berättelser enligt vad som bestäms i denna grundlag, annan lag eller riksdagens arbetsordning.

## 47 §

### Riksdagens rätt att få information

Riksdagen har rätt att av statsrådet få de upplysningar som behövs för behandlingen av ett ärende. Den minister som saken gäller skall se till att utskott eller andra riksdagsorgan utan dröjsmål får handlingar och andra upplysningar som de behöver och som finns hos myndigheterna.

Varje utskott har rätt att av statsrådet eller respektive ministerium få utredningar i frågor som hör till utskottets behörighetsområde. Utskottet kan med anledning av utredningen ge ett yttrande till statsrådet eller ministeriet.

En riksdagsledamot har rätt att av myndigheterna få sådana för uppdraget som riksdagsledamot behövliga uppgifter i myndigheternas besittning som inte skall hållas hemliga eller som inte gäller en proposition om statsbudgeten under beredning.

Angående riksdagens rätt att få information i internationella frågor gäller dessutom vad som sägs på andra ställen i denna grundlag.

## 48 §

### Ministrarnas samt justitieombudsmannens och justitiekanslerns rätt att närvara

Ministrarna har rätt att närvara och delta i debatten i plenum även om de inte är riksdagsledamöter. En minister kan inte vara medlem i ett riksdagsutskott. En minister som enligt 59 § sköter republikens presidents uppgifter får inte samtidigt delta i riksdagsarbetet.

Riksdagens justitieombudsman och justitiekanslern i statsrådet får vara närvarande och delta i debatten i plenum när deras egna berättelser eller andra ärenden som väckts på deras initiativ behandlas.

## 49 § (4.11.2011/1112)

### Fortsatt behandling av ärenden

Har behandlingen av ett ärende inte slutförts under ett riksmöte, fortsätter den under följande riksmöte, om inte riksdagsval har förrättats däremellan. Behandlingen av ett internationellt ärende som är anhängigt i riksdagen kan vid behov fortsätta även under ett riksmöte som följer efter riksdagsval.

## 50 §

### Offentligheten i riksdagens verksamhet

Riksdagens plenum är offentliga, om inte riksdagen av synnerligen vägande skäl beslutar något annat i ett enskilt ärende. Riksdagen publicerar riksdagshandlingarna enligt vad som närmare bestäms i riksdagens arbetsordning.

Utskottens sammanträden är inte offentliga. Ett utskott kan dock bestämma att dess sammanträde är offentligt till den del utskottet inhämtar upplysningar för behandlingen av ett ärende. Utskottens protokoll och därtill hörande andra handlingar är offentliga, om det inte av tvingande skäl bestäms något annat i riksdagens arbetsordning eller utskottet beslutar något annat i ett enskilt ärende.

Utskottens medlemmar skall iaktta sådan sekretess som utskotten av tvingande skäl anser att ett ärende särskilt kräver. Vid behandlingen av Finlands internationella förhållanden eller ärenden som gäller Europeiska unionen skall medlemmarna dock iaktta sådan sekretess som utrikesutskottet eller stora utskottet efter att ha hört statsrådet har ansett att ärendets art kräver.

## 51 §

### Språket i riksdagsarbetet

I riksdagsarbetet används finska eller svenska.

De handlingar som behövs för att ett ärende skall tas upp i riksdagen skall regeringen och andra myndigheter överlämna på finska och svenska. Riksdagens svar och skrivelser, utskottens betänkanden och utlåtanden samt talmanskonferensens skriftliga förslag skall likaså avfattas på finska och svenska.

## 52 §

### Riksdagens arbetsordning samt reglementen och instruktioner

Närmare bestämmelser om förfarandet under riksmötena samt om riksdagens organ och riksdagsarbetet utfärdas i riksdagens arbetsordning. Arbetsordningen skall godkännas i plenum i den ordning som gäller för behandling av lagförslag och publiceras i Finlands författningssamling.

Riksdagen kan utfärda reglementen för riksdagens interna förvaltning, för val som riksdagen förrättar och för annan detaljerad reglering av riksdagsarbetet. Dessutom kan riksdagen anta instruktioner för de organ som den utser.

## 53 §

### Folkomröstning och medborgarinitiativ (4.11.2011/1112)

Beslut om att ordna rådgivande folkomröstning fattas genom en lag, som skall innehålla bestämmelser om tidpunkten för omröstningen och om de alternativ som skall föreläggas de röstande.

Bestämmelser om förfarandet vid folkomröstning utfärdas genom lag.

Minst femtiotusen röstberättigade finska medborgare har enligt vad som bestäms genom lag rätt att lägga fram initiativ för riksdagen om att en lag skall stiftas. (4.11.2011/1112)



## 5 KAP

---

### REPUBLIKENS PRESIDENT OCH STATSRADET

#### 54 §

##### Val av republikens president

Republikens president utses genom direkt val för en ämbetsperiod av sex år. Presidenten skall vara infödd finsk medborgare. En och samma person kan väljas till president för högst två ämbetsperioder i följd.

Den kandidat som i valet har fått mer än hälften av de avgivna rösterna blir vald till president. Har ingen av kandidaterna fått majoriteten av de avgivna rösterna, skall nytt val förrättas mellan de två kandidater som fått flest röster. Till president väljs då den kandidat som i det nya valet har fått flest röster. Om endast en kandidat har uppställts, blir han eller hon utsedd till president utan val.

Rätt att ställa upp en kandidat vid presidentval har dels ett registrerat parti från vars kandidatlista valts in minst en riksdagsledamot vid det senaste riksdagsvalet, dels tjugotusen röstberättigade. Bestämmelser om tidpunkten för val och närmare bestämmelser om förfarandet vid val av president utfärdas genom lag.

#### 55 §

##### Presidentens ämbetsperiod

Republikens president tillträder sitt ämbete första dagen i den månad som följer efter valet.

Presidentens ämbetsperiod upphör när den president som väljs i följande val tillträder.

Om presidenten avlider eller om statsrådet konstaterar att presidenten har bestående förhinder att utöva sitt ämbete, skall en ny president väljas så snart som möjligt.

#### 56 §

##### Högtidlig försäkran

När presidenten tillträder sitt ämbete skall han eller hon inför riksdagen avge följande högtidliga försäkran:

”Jag – , som av Finlands folk har valts till president för republiken Finland, försäkrar att jag i utövningen av presidentämbetet redligt och troget skall följa republikens konstitution och lagar samt efter all min förmåga främja det finska folkets välfärd.”

## 57 §

### Presidentens uppgifter

Republikens president sköter de uppgifter som nämns i denna grundlag eller särskilt i någon annan lag.

## 58 §

### Presidentens sätt att fatta beslut

Republikens president fattar sina beslut i statsrådet utifrån statsrådets förslag till avgörande.

Om presidenten inte avgör saken i enlighet med statsrådets förslag, återgår ärendet till statsrådet för beredning. I så fall kan statsrådet lämna riksdagen en redogörelse i andra frågor än de som gäller stadfästade av lag, utnämning till tjänst eller förordnande till ett uppdrag. Därefter skall beslutet fattas i enlighet med riksdagens ställningstagande med anledning av redogörelsen, om statsrådet föreslår det. (4.11.2011/1112)

Med avvikelse från vad som sägs i 1 mom. fattar presidenten i följande fall beslut utan att statsrådet lägger fram förslag till avgörande:

- 1) utnämning av statsrådet och dess medlemmar samt avsked åt statsrådet eller en medlem av statsrådet,
- 2) förordnande om förtida riksdagsval,
- 3) benådning samt sådana andra i lag särskilt nämnda ärenden som gäller enskilda personer eller som på grund av sitt innehåll inte förutsätter behandling i statsrådets allmänna sammanträde, samt
- 4) i självstyrelselagen för Åland avsedda andra ärenden än sådana som gäller landskapets ekonomi.

Ärendena föredras för presidenten av den minister som är behörig i saken. En sådan ändring av statsrådets sammansättning som gäller hela statsrådet föredras dock av en behörig föredragande i statsrådet.

Presidenten beslutar i militära kommandomål under medverkan av ministern i enlighet med vad som bestäms närmare genom lag. I militära utnämningsärenden och i ärenden som gäller republikens presidents kansli fattar presidenten beslut på det sätt som bestäms genom lag.

Beslut om Finlands deltagande i militär krishantering skall fattas i enlighet med vad som särskilt bestäms genom lag. (4.11.2011/1112)

## 59 §

### Förhinder för presidenten

När republikens president har förhinder sköts presidentens uppgifter av statsministern eller, om också statsministern har förhinder, av den minister som är statsministerns ställföreträdare.

## 60 §

### Statsrådet

Till statsrådet hör statsministern och ett behövt antal andra ministrar. Ministrarna skall vara för redbarhet och skicklighet kända finska medborgare.

Ministrarna svarar inför riksdagen för sina ämbetsåtgärder. Varje minister som i statsrådet har deltagit i behandlingen av ett ärende svarar för beslutet, om han eller hon inte har anmält avvikande mening till protokollet.

## 61 §

### Regeringsbildning

Riksdagen väljer statsministern, som republikens president därefter utnämner till uppdraget. De övriga ministrarna utnämns av presidenten i enlighet med förslag av den som valts till statsminister.

Innan statsministern väljs förhandlar riksdagsgrupperna om regeringsprogrammet och statsrådets sammansättning. Utifrån resultatet av dessa överläggningar meddelar presidenten efter att ha hört riksdagens talman vem som är statsministerkandidat. Om kandidaten vid öppen omröstning i riksdagen har fått mer än hälften av de avgivna rösterna, väljs han eller hon till statsminister.

Får kandidaten inte den majoritet som krävs, skall en ny kandidat ställas upp i samma ordning. Om inte heller den nya kandidaten får mer än hälften av de avgivna rösterna, skall valet av statsminister förrättas genom öppen omröstning i riksdagen. Den som härvid får flest röster blir vald.

När statsrådet utnämns och när dess sammansättning ändras på ett betydande sätt skall riksdagen vara sammankallad.

## 62 §

### Meddelande om regeringsprogrammet

Statsrådet skall utan dröjsmål överlämna sitt program till riksdagen i form av ett meddelande. Samma förfarande skall iaktas när statsrådets sammansättning ändras på ett betydande sätt.

## 63 §

### Ministrarnas bindningar

En medlem av statsrådet får inte under sin tid som minister sköta en offentlig tjänst eller sådant annat uppdrag som kan inverka menligt på ministeruppdraget eller äventyra förtroendet för ministrernas verksamhet som medlem av statsrådet.

Varje minister skall utan dröjsmål efter utnämningen ge en för riksdagen avsedd redogörelse för sin näringsverksamhet, sitt ägande i företag och annan betydande förmögenhet samt för sådana uppdrag och andra bindningar vid sidan av ministrernas tjänsteåligganden som kan ha betydelse vid bedömningen av ministrernas verksamhet som medlem av statsrådet.

## 64 §

### Avsked för statsrådet och ministrar

Republikens president beviljar på begäran statsrådet eller någon minister avsked. Presidenten kan också bevilja en minister avsked på initiativ av statsministern.

Presidenten skall även utan begäran bevilja statsrådet eller en minister avsked, om statsrådet eller ministern inte längre har riksdagens förtroende.

Om en minister väljs till republikens president eller till riksdagens talman, skall ministern anses ha avgått från sitt uppdrag den dag han eller hon valdes.

## 65 §

### Statsrådets uppgifter

Till statsrådet hör de uppgifter som särskilt nämns i denna grundlag samt de övriga regerings- och förvaltningsärenden som enligt lag eller andra författningar skall avgöras av statsrådet eller något ministerium eller som inte har hänförts till republikens presidents eller någon annan myndighets behörighet.

Statsrådet verkställer presidentens beslut.

## 66 §

### Statsministerns uppgifter

Statsministern leder statsrådets verksamhet och ser till att beredningen och behandlingen av de ärenden som hör till statsrådet samordnas. Statsministern för ordet vid statsrådets allmänna sammanträde.

Statsministern företräder Finland vid Europeiska rådets möten. Statsministern företräder Finland också i annan verksamhet inom Europeiska unionen som kräver att den högsta statsledningen är företrädd, om inte statsrådet undantagsvis beslutar något annat. (4.11.2011/1112)

Om statsministern har förhinder, sköts statsministerns uppgifter av den minister som utsetts till ställföreträdare och, om också denna minister är förhindrad, av den minister som är äldst till tjänsteåren.

## 67 §

### Beslutsfattandet i statsrådet

De ärenden som hör till statsrådet avgörs vid statsrådets allmänna sammanträde eller i det ministerium som saken gäller. Vid allmänt sammanträde avgörs vittsyftande och principiellt viktiga ärenden samt sådana andra ärenden vars betydelse kräver det. Närmare bestämmelser om grunderna för hur statsrådets beslutanderätt organiseras utfärdas genom lag.

De ärenden som behandlas i statsrådet skall beredas i det ministerium som är behörigt. I statsrådet kan finnas ministerutskott för beredning av ärendena.

Statsrådets allmänna sammanträde är beslutfört med fem medlemmar.

## 68 §

### Ministerierna

I statsrådet finns ett behövligt antal ministerier. Varje ministerium svarar inom sitt ansvarsområde för beredningen av de ärenden som hör till statsrådet och för att förvaltningen fungerar som sig bör.

Ministerierna har en minister som chef.

Det högsta antalet ministerier och de allmänna grunderna för inrättande av ministerier fastställs genom lag. Bestämmelser om ministeriernas ansvarsområden och om fördelningen av ärenden mellan dem samt om andra former för organisering av statsrådet utfärdas genom lag eller statsrådsförordning.

## 69 §

### Justitiekanslern i statsrådet

Vid statsrådet finns en justitiekansler och en biträdande justitiekansler, vilka utnämns av republikens president och skall ha utmärkta lagkunskaper. För biträdande justitiekanslern utser republikens president dessutom för högst fem år en ställföreträdare, som vid förhinder för biträdande justitiekanslern sköter dennes uppgifter.

Angående biträdande justitiekanslern och dennes ställföreträdare gäller i tillämpliga delar vad som bestäms om justitiekanslern.

## 6 KAP

---

### LAGSTIFTNINGEN

#### 70 §

##### Lagstiftningsinitiativ

Förslag om stiftande av lag väcks i riksdagen genom en regeringsproposition eller genom en riksdagsledamots lagmotion. Lagmotioner kan väckas medan riksdagen är sammankallad.

#### 71 §

##### Komplettering och återtagande av propositioner

En regeringsproposition kan kompletteras genom en ny kompletterande proposition eller också återtas. En kompletterande proposition kan inte överlämnas sedan det utskott som bereder saken har gett sitt betänkande.

#### 72 §

##### Behandling av lagförslag i riksdagen

Ett lagförslag tas upp till två behandlingar i plenum sedan det utskott som berett saken har gett sitt betänkande.

I den första behandlingen av lagförslaget föredras och debatteras utskottets betänkande, varefter riksdagen fattar beslut om lagförslagets innehåll. I den andra behandlingen, som hålls tidigast den tredje dagen efter det att den första behandlingen har avslutats, beslutar riksdagen om lagförslaget skall godkännas eller förkastas.

Ett lagförslag kan under första behandlingen remitteras till stora utskottet.

Närmare bestämmelser om behandlingen av lagförslag utfärdas i riksdagens arbetsordning.

#### 73 §

##### Grundlagsordning

Förslag om stiftande, ändring eller upphävande av grundlagen eller om avgränsade undantag från grundlagen skall i den andra behandlingen med flertalet röster godkännas att vila till det första riksmöte som hålls efter följande riksdagsval. Förslaget skall då, sedan respektive utskott lämnat sitt betänkande i saken, godkännas med oförändrat sakinnehåll i plenum i en enda behandling genom ett beslut som fattas med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna.

Förslaget kan dock förklaras brådskande genom ett beslut som fattas med minst fem sjättedelar av de avgivna rösterna. Förslaget lämnas då inte vilande och det kan godkännas med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna.

## 74 §

### Kontroll av grundlagsenligheten

Riksdagens grundlagsutskott skall ge utlåtanden om grundlagsenligheten i fråga om lagförslag och andra ärenden som föreläggs utskottet samt om deras förhållande till internationella fördrag om mänskliga rättigheter.

## 75 §

### Särskilda lagar om Åland

Angående lagstiftningsordningen för självstyrelselagen för Åland och jordförvärvslagen för Åland gäller det som särskilt bestäms i dessa lagar.

Angående Ålands lagtings initiativrätt samt stiftande av landskapslagar gäller det som bestäms i självstyrelselagen.

## 76 §

### Kyrkolagen

I kyrkolagen finns bestämmelser om den evangelisk-lutherska kyrkans organisation och förvaltning.

Angående lagstiftningsordningen för kyrkolagen och rätten att ta initiativ som angår den gäller det som särskilt bestäms i kyrkolagen.

## 77 §

### Stadfästelse av lagar

En lag som har antagits av riksdagen skall föredras för republikens president för stadfästelse. Presidenten skall besluta om stadfästelsen inom tre månader från det lagen tillställts presidenten för stadfästelse. Presidenten kan begära utlåtande om lagen av högsta domstolen eller högsta förvaltningsdomstolen.

Om presidenten inte stadfäster lagen, återgår den till riksdagen för behandling. Om riksdagen godkänner lagen på nytt med oförändrat sakinnehåll, träder lagen i kraft utan stadfästelse. Lagen skall anses ha förfallit, om riksdagen inte godkänner den på nytt.

## 78 §

### Behandling av en lag som inte har stadfäst

Har republikens president inte inom utsatt tid stadfäst en lag, skall den utan dröjsmål tas upp till ny behandling i riksdagen. Lagen skall, sedan respektive utskott lämnat sitt betänkande, godkännas med oförändrat sakinhåll eller förkastas. Beslutet fattas i plenum i en enda behandling med flertalet röster.

## 79 §

### Publicering och ikraftträdande

Om en lag har stiftats i grundlagsordning, skall detta framgå av lagen.

En lag som har stadfäst eller som träder i kraft utan stadfästelse skall undertecknas av republikens president och kontrasigneras av den föredragande ministern. Statsrådet skall därefter utan dröjsmål publicera lagen i Finlands författningssamling.

Av en lag skall framgå när den träder i kraft. Av särskilda skäl kan i en lag anges att tidpunkten för ikraftträdandet bestäms genom förordning. Har en lag inte publicerats senast vid den tidpunkt som har bestämts för ikraftträdandet, träder den i kraft samma dag den publiceras.

Lagarna stiftas och publiceras på finska och svenska.

## 80 §

### Utfärdande av förordningar och delegering av lagstiftningsbehörighet

Republikens president, statsrådet och ministerierna kan utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i denna grundlag eller i någon annan lag. Genom lag skall dock utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag. Om det inte särskilt anges vem som skall utfärda en förordning, utfärdas den av statsrådet.

Även andra myndigheter kan genom lag bemyndigas att utfärda rättsnormer i bestämda frågor, om det med hänsyn till föremålet för regleringen finns särskilda skäl och regleringens betydelse i sak inte kräver att den sker genom lag eller förordning. Tillämpningsområdet för ett sådant bemyndigande skall vara exakt avgränsat.

Allmänna bestämmelser om publicering och ikraftträdande av förordningar och andra rättsnormer utfärdas genom lag.



## 7 KAP

---

### STATSFINANSERNA

#### 81 §

##### Statliga skatter och avgifter

Om statsskatt bestäms genom lag, som skall innehålla bestämmelser om grunderna för skattskyldigheten och skattens storlek samt om de skattskyldigas rättsskydd.

Bestämmelser om avgifter samt de allmänna grunderna för storleken av avgifter för de statliga myndigheternas tjänsteåtgärder, tjänster och övriga verksamhet utfärdas genom lag.

#### 82 §

##### Statens upplåning och statliga säkerheter

Statens upplåning skall vara grundad på riksdagens samtycke, av vilket framgår de nya lånens eller statsskuldens maximibelopp.

Statsborgen och statsgaranti får beviljas med riksdagens samtycke.

#### 83 §

##### Statsbudgeten

Riksdagen beslutar för ett finansår i sänder om statsbudgeten, som publiceras i Finlands författningssamling.

Regeringens proposition om statsbudgeten och övriga propositioner som har samband med den skall överlämnas till riksdagen i god tid före finansårets början. Angående komplettering och återtagande av budgetpropositionen gäller vad som sägs i 71 §.

Varje riksdagsledamot kan med anledning av budgetpropositionen genom en budgetmotion väcka förslag om att ett anslag eller något annat beslut skall tas in i statsbudgeten.

Statsbudgeten godkänns i plenum i en enda behandling sedan riksdagens finansutskott har lämnat sitt betänkande. Närmare bestämmelser om behandlingen av budgetpropositionen i riksdagen ges i riksdagens arbetsordning.

Förseñas statsbudgeten så att den publiceras först under det nya finansåret, iakttas regeringens budgetproposition tillfälligt som budget på det sätt som riksdagen bestämmer.

## 84 §

### Budgetens innehåll

I statsbudgeten skall tas in uppskattningar av de årliga inkomsterna och anslag för de årliga utgifterna samt anges ändamålen för anslagen och tas in övriga budgetmotiveringar. Genom lag kan bestämmas att budgeten får innehålla inkomstposter eller anslag som motsvarar skillnaden mellan inkomster och utgifter vilka står i direkt samband med varandra.

Anslagen i budgeten skall täckas av inkomstposterna. Vid anslagstäckningen kan på det sätt som anges genom lag beaktas de överskott eller underskott som framgår av statsbokslutet.

Sådana inkomstposter och anslag som motsvarar inkomster och utgifter vilka har samband med varandra kan, på det sätt som anges genom lag, tas in i budgeten för flera finansår.

Bestämmelser om de allmänna grunderna för statliga affärsverks verksamhet och ekonomi utfärdas genom lag. Inkomstposter och anslag som gäller affärsverken tas in i statsbudgeten endast till den del så anges genom lag. I samband med behandlingen av statsbudgeten godkänner riksdagen de centrala målen för affärsverkens tjänster och övriga mål för verksamheten.

## 85 §

### Anslag i statsbudgeten

Anslag tas upp i statsbudgeten som fasta anslag, förslagsanslag eller reservationsanslag. Förslagsanslag får överskridas och reservationsanslag överföras till ett senare finansår enligt vad som bestäms genom lag. Fasta anslag och reservationsanslag får inte överskridas och fasta anslag får inte överföras, om detta inte har tillåtits genom lag.

Ett anslag får inte flyttas från ett ställe i budgeten till ett annat, om inte detta tillåts i budgeten. Genom lag kan dock tillåtas att ett anslag överförs till ett annat ställe som har nära samband med dess ändamål.

I statsbudgeten kan beviljas till beloppet och ändamålet avgränsad fullmakt att under finansåret ingå förbindelse om utgifter för vilka anslag tas in i budgeterna för de följande finansåren.

## 86 §

### Tilläggsbudget

Regeringen skall överlämna en tilläggsbudgetproposition till riksdagen, om det finns motiverat behov att ändra statsbudgeten.

En riksdagsledamot kan väcka en budgetmotion angående en sådan ändring av statsbudgeten som har direkt samband med en tilläggsbudgetproposition.

## 87 §

### Fonder utanför statsbudgeten

Genom lag kan bestämmas att en statlig fond skall lämnas utanför statsbudgeten, om skötseln av någon bestående statlig uppgift nödvändigtvis kräver det. För att ett lagförslag om inrättande av en fond utanför statsbudgeten eller om väsentlig utvidgning av en sådan fond eller dess ändamål skall godkännas krävs i riksdagen minst två tredjedelars majoritet av de avgivna rösterna.

## 88 §

### Enskildas fordringar hos staten

Var och en har oberoende av statsbudgeten rätt att av staten få vad som lagligen tillkommer honom eller henne.

## 89 §

### Godkännande av villkoren för statliga anställningsförhållanden

Det riksdagsutskott som är behörigt i saken godkänner på riksdagens vägnar avtal om villkoren för personal i statliga anställningsförhållanden i den mån riksdagens samtycke behövs.

## 90 §

### Övervakning och revision av statsfinanserna

Riksdagen övervakar statsfinanserna och iakttagandet av statsbudgeten. För detta har riksdagen ett revisionsutskott som skall underrätta riksdagen om relevanta iakttagelser vid övervakningen. (25.5.2007/596)

För revisionen av statsfinanserna och iakttagandet av statsbudgeten finns i anknytning till riksdagen statens revisionsverk, som är oavhängigt. Närmare bestämmelser om revisionsverkets ställning och uppgifter utfärdas genom lag.

Revisionsutskottet och statens revisionsverk har rätt att av myndigheter och andra som de övervakar få de upplysningar de behöver för att sköta sitt uppdrag. (25.5.2007/596)

## 91 §

### Finlands Bank

Finlands Bank står under riksdagens garanti och vård enligt vad som bestäms genom lag. Riksdagen väljer bankfullmäktige för att övervaka Finlands Banks verksamhet.

Behörigt riksdagsutskott och bankfullmäktige har rätt att få de upplysningar som de behöver för tillsynen över Finlands Bank.

## 92 §

### Statens egendom

Bestämmelser om behörigheten och förfarandet när statens delägarrätt utövas i bolag där staten har bestämmande inflytande utfärdas genom lag. Likaså bestäms genom lag om när riksdagens samtycke krävs för statens förvärv av bestämmande inflytande i bolag eller för avstående från sådant inflytande.

Statlig fast egendom kan överlåtas endast med riksdagens samtycke eller enligt vad som anges genom lag.

## 8 KAP

---

### INTERNATIONELLA FÖRHÅLLANDEN

#### 93 §

##### Behörighet i internationella frågor

Finlands utrikespolitik leds av republikens president i samverkan med statsrådet. Riksdagen godkänner dock internationella förpliktelser och uppsägningar av dem samt beslut om ikraftträdande av internationella förpliktelser till den del så anges i denna grundlag. Om krig och fred beslutar presidenten med riksdagens samtycke.

Statsrådet svarar för den nationella beredningen av beslut som fattas i Europeiska unionen och beslutar om Finlands åtgärder som hänför sig till dem, om inte beslutet kräver godkännande av riksdagen. Riksdagen deltar i den nationella beredningen av beslut som fattas i Europeiska unionen enligt vad som sägs i denna grundlag.

För meddelanden till andra stater och internationella organisationer om utrikespolitiskt betydelsefulla ställningstaganden svarar den minister vars ansvarsområde omfattar internationella förhållanden.

#### 94 §

##### Godkännande av internationella förpliktelser och uppsägning av dem

Riksdagens godkännande krävs för fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller sådana bestämmelser som hör till området för lagstiftningen eller annars har avsevärd betydelse, eller som enligt grundlagen av någon annan anledning kräver riksdagens godkännande. Riksdagens godkännande krävs också för uppsägning av en sådan förpliktelse.

Beslut om godkännande eller uppsägning av en internationell förpliktelse fattas med enkel majoritet. Om ett förslag om godkännande av en förpliktelse gäller grundlagen eller ändring av rikets territorium eller med hänsyn till Finlands suveränitet betydande överföring av behörighet till Europeiska unionen eller till en internationell organisation eller institution, skall beslutet dock fattas med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna. (4.11.2011/1112)

En internationell förpliktelse får inte äventyra konstitutionens demokratiska grunder.

## 95 §

### Ikraftträdande av internationella förpliktelser

De bestämmelser i fördrag och andra internationella förpliktelser som hör till området för lagstiftningen sätts i kraft genom lag. I övrigt sätts internationella förpliktelser i kraft genom förordning. (4.11.2011/1112)

Ett lagförslag om ikraftträdande av en internationell förpliktelse behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Om förslaget dock gäller grundlagen eller ändring av rikets territorium eller med hänsyn till Finlands suveränitet betydande överföring av behörighet till Europeiska unionen eller till en internationell organisation eller institution, skall riksdagen, utan att förslaget lämnas vilande, godkänna det med ett beslut som har fattats med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna. (4.11.2011/1112)

I en lag om ikraftträdande av en internationell förpliktelse kan anges att bestämmelser om ikraftträdandet utfärdas genom förordning. Allmänna bestämmelser om publicering av fördrag och andra internationella förpliktelser utfärdas genom lag.

## 96 §

### Riksdagens deltagande i den nationella beredningen av ärenden som gäller Europeiska unionen

Riksdagen behandlar förslag till sådana rättsakter, fördrag eller andra åtgärder om vilka beslut fattas inom Europeiska unionen och som annars enligt grundlagen skulle falla inom riksdagens behörighet.

Statsrådet skall sedan det fått kännedom om ett i 1 mom. avsett förslag utan dröjsmål sända förslaget till riksdagen genom en skrivelse så att riksdagen kan ta ställning till det. Förslaget behandlas i stora utskottet och vanligen i ett eller flera andra utskott som ger utlåtande till stora utskottet. Förslag som gäller utrikes- och säkerhetspolitiken behandlas dock i utrikesutskottet. Stora utskottet eller utrikesutskottet kan vid behov ge ett yttrande om förslaget till statsrådet. Talmanskonferensen kan besluta att ett sådant ärende också skall tas upp till debatt i plenum, varvid riksdagen dock inte fattar beslut i saken.

Statsrådet skall ge de utskott som saken gäller information om ärendets behandling i Europeiska unionen. Stora utskottet eller utrikesutskottet skall också underrättas om statsrådets hållning i ärendet.

## 97 §

### Riksdagens rätt att få information i internationella frågor

Riksdagens utrikesutskott skall på begäran och även annars vid behov få en utredning av statsrådet om frågor som gäller utrikes- och säkerhetspolitiken. Riksdagens stora utskott skall på motsvarande sätt få en utredning om beredningen av andra ärenden i Europeiska unionen. Talmanskonferensen kan besluta att en utredning skall tas upp till debatt i plenum, varvid riksdagen dock inte fattar beslut i saken.

Statsministern skall på förhand samt utan dröjsmål efteråt ge riksdagen eller dess utskott information om ärenden som behandlas vid Europeiska rådets möten. Detsamma gäller beredningen av ändringar av de fördrag som Europeiska unionen bygger på.

Det riksdagsutskott som är behörigt kan ge statsrådet ett utlåtande med anledning av en utredning eller information som avses ovan.

## 9 KAP

---

# RÄTTSKIPNINGEN

### 98 §

#### Domstolarna

Allmänna domstolar är högsta domstolen, hovrätterna och tingsrätterna.

Allmänna förvaltningsdomstolar är högsta förvaltningsdomstolen och de regionala förvaltningsdomstolarna.

Angående specialdomstolar som utövar domsrätt på särskilt angivna områden bestäms genom lag.

Tillfälliga domstolar får inte tillsättas.

### 99 §

#### De högsta domstolarnas uppgifter

Den högsta domsrätten i tviste- och brottmål utövas av högsta domstolen och i förvaltningsmål av högsta förvaltningsdomstolen.

De högsta domstolarna övervakar rättskipningen inom sina behörighetsområden. De kan göra framställningar hos statsrådet om vidtagande av lagstiftningsåtgärder.

### 100 §

#### De högsta domstolarnas sammansättning

Högsta domstolen och högsta förvaltningsdomstolen har en president och ett behövligt antal övriga ledamöter.

De högsta domstolarna är domföra med fem ledamöter, om inte något annat antal bestäms särskilt i lag.

### 101 §

#### Riksrätten

Riksrätten behandlar åtal som väcks mot en medlem av statsrådet eller justitiekanslern, riksdagens justitieombudsman eller en ledamot i högsta domstolen eller högsta förvaltningsdomstolen för lagstridigt förfarande i ämbetsutövning. Riksrätten behandlar också sådana åtal som avses i 113 §.

Till riksrätten hör presidenten i högsta domstolen som ordförande samt presidenten i högsta förvaltningsdomstolen och de tre till tjänsteåren äldsta hovrättspresidenterna samt fem ledamöter som riksdagen väljer för ett fyra års mandat.



Närmare bestämmelser om riksrettens sammansättning, domföra medlemsantal och verksamhet utfärdas genom lag.

## 102 §

### Utnämning av domare

Republikens president utnämner de ordinarie domarna enligt ett i lag bestämt förfarande. Bestämmelser om utnämning av övriga domare utfärdas genom lag.

## 103 §

### Domarnas rätt att kvarstå i tjänsten

En domare får inte förklaras förlustig sin tjänst på annat sätt än genom dom av domstol. En domare får inte heller utan eget samtycke förflyttas till en annan tjänst, om inte förflyttningen beror på omorganisation av domstolsväsendet.

Genom lag bestäms om domares skyldighet att avgå vid en viss ålder eller till följd av förlorad arbetsförmåga.

Angående grunderna för domarnas anställningsförhållanden i övrigt bestäms särskilt genom lag.

## 104 §

### Åklagarna

Åklagarväsendet leds av riksåklagaren, som är högsta åklagare och som utnämns av republikens president. Närmare bestämmelser om åklagarväsendet utfärdas genom lag.

## 105 §

### Benådning

Republikens president kan i enskilda fall, efter att ha inhämtat utlåtande av högsta domstolen, besluta om benådning genom att mildra eller efterge av domstol bestämda straff eller andra straffrättsliga påföljder.

Amnesti kan utfärdas endast genom lag.

## 10 KAP

---

### LAGLIGHETSKONTROLL

#### 106 §

##### Grundlagens företräde

Om tillämpningen av en lagbestämmelse i ett ärende som behandlas av en domstol uppenbart skulle strida mot grundlagen, skall domstolen ge grundlagsbestämmelsen företräde.

#### 107 §

##### Begränsning av rätten att tillämpa författningar på lägre nivå än lag

Om en bestämmelse i en förordning eller någon annan författning på lägre nivå än lag strider mot grundlagen eller någon annan lag, får den inte tillämpas av domstolar eller andra myndigheter.

#### 108 §

##### Justitiekanslerns uppgifter

Justitiekanslern skall övervaka lagligheten av statsrådets och republikens presidents ämbetsåtgärder. Justitiekanslern skall också övervaka att domstolarna och andra myndigheter samt tjänstemännen, offentligt anställda arbetstagare och också andra, när de sköter offentliga uppdrag, följer lag och fullgör sina skyldigheter. Vid utövningen av sitt ämbete övervakar justitiekanslern att de grundläggande fri- och rättigheterna samt de mänskliga rättigheterna tillgodoses.

Justitiekanslern skall på begäran ge presidenten, statsrådet och ministerierna upplysningar och utlåtanden i juridiska frågor.

Justitiekanslern ger årligen till riksdagen och statsrådet en berättelse om sina ämbetsåtgärder och sina iakttagelser om hur lagstiftningen följs.

#### 109 §

##### Justitieombudsmannens uppgifter

Justitieombudsmannen skall övervaka att domstolarna och andra myndigheter samt tjänstemännen, offentligt anställda arbetstagare och också andra, när de sköter offentliga uppdrag, följer lag och fullgör sina skyldigheter. Vid utövningen av sitt ämbete övervakar justitieombudsmannen att de grundläggande fri- och rättigheterna samt de mänskliga rättigheterna tillgodoses.

Justitieombudsmannen ger årligen till riksdagen en berättelse om sin verksamhet samt om rättskipningens tillstånd och om de brister i lagstiftningen som justitieombudsmannen har observerat.

## 110 §

### Justitiekanslerns och justitieombudsmannens åtalsrätt och fördelningen av uppgifter mellan dem

Beslut om väckande av åtal mot en domare för lagstridigt förfarande i en ämbetsåtgärd fattas av justitiekanslern eller justitieombudsmannen. Dessa kan utföra åtal eller förordna att åtal skall väckas också i andra ärenden som omfattas av deras laglighetskontroll.

Bestämmelser om fördelningen av uppgifter mellan justitiekanslern och justitieombudsmannen kan utfärdas genom lag, dock så att ingenderas behörighet i fråga om laglighetskontrollen får begränsas.

## 111 §

### Justitiekanslerns och justitieombudsmannens rätt att få upplysningar

Justitiekanslern och justitieombudsmannen har rätt att av myndigheterna och av andra som sköter offentliga uppdrag få de upplysningar som de behöver för sin laglighetskontroll.

Justitiekanslern skall vara närvarande vid statsrådets sammanträden och vid föredragning för republikens president i statsrådet. Justitieombudsmannen har rätt att vara närvarande vid dessa sammanträden och föredragningar.

## 112 §

### Laglighetskontrollen i fråga om statsrådets och presidentens ämbetsåtgärder

Om justitiekanslern finner att lagligheten av ett beslut eller en åtgärd av statsrådet eller en minister eller republikens president ger anledning till anmärkning, skall justitiekanslern framställa en motiverad anmärkning. Om den lämnas obeaktad, skall justitiekanslern låta anteckna sin ståndpunkt i statsrådets protokoll och vid behov vidta andra åtgärder. Också justitieombudsmannen har motsvarande rätt att framställa anmärkning och vidta andra åtgärder.

Om ett beslut av presidenten är lagstridigt, skall statsrådet efter att ha fått yttrande av justitiekanslern meddela att beslutet inte kan verkställas och föreslå presidenten att beslutet ändras eller återtogs.

## 113 §

### Presidentens straffrättsliga ansvar

Om justitiekanslern, justitieombudsmannen eller statsrådet anser att republikens president har gjort sig skyldig till landsförräderibrott, högförräderibrott eller brott mot mänskligheten, skall detta meddelas riksdagen. Om riksdagen då med tre fjärdedelar av de avgivna rösterna beslutar att åtal skall väckas, skall riksåklagaren utföra åtal vid riksringen och presidenten under tiden avhålla sig från ämbetsutövning. I andra fall får åtal inte väckas mot presidenten med anledning av en ämbetsåtgärd.

## 114 §

### Åtal mot minister

Åtal mot en medlem av statsrådet för lagstridigt förfarande i ämbetet behandlas i riksringen enligt vad som närmare bestäms genom lag.

Beslut om väckande av åtal fattas av riksdagen sedan grundlagsutskottet tagit ställning till lagligheten av en ministers ämbetsåtgärd. Före beslutet skall riksdagen bereda medlemmen av statsrådet tillfälle att avge förklaring. När utskottet behandlar ärendet skall utskottet vara fulltaligt.

Åtal mot en medlem av statsrådet utförs av riksåklagaren.

## 115 §

### Inledande av undersökning som gäller ministeransvarighet

En undersökning av frågan om en ministers ämbetsåtgärd är laglig kan inledas i riksdagens grundlagsutskott genom

- 1) en anmälan till grundlagsutskottet av justitiekanslern eller justitieombudsmannen,
- 2) en anmärkning som undertecknats av minst tio riksdagsledamöter, samt genom
- 3) en begäran om undersökning som framställts till grundlagsutskottet av något annat riksdagsutskott.

Grundlagsutskottet kan också på eget initiativ börja undersöka lagligheten av en ministers ämbetsåtgärder.

## 116 §

### Förutsättningarna för väckande av åtal mot en minister

Beslut om väckande av åtal mot en medlem av statsrådet kan fattas, om denne uppsåtligt eller av grov oaktsamhet på ett väsentligt sätt har brutit mot de skyldigheter som hör till en ministers uppgifter eller i övrigt förfarit klart lagstridigt i sin ämbetsutövning.

## 117 §

### Justitiekanslerns och justitieombudsmannens juridiska ansvar

Angående undersökning av lagligheten av justitiekanslerns och justitieombudsmannens ämbetsåtgärder, väckande av åtal mot justitiekanslern och justitieombudsmannen för lagstridigt förfarande i tjänsteutövning samt behandlingen av sådana åtal gäller vad som i 114 och 115 § sägs om medlemmarna i statsrådet.

## 118 §

### Ansvar för ämbetsåtgärder

En tjänsteman svarar för att hans eller hennes ämbetsåtgärder är lagliga. Tjänstemannen svarar också för sådana beslut i ett kollegialt organ som tjänstemannen i egenskap av medlem av organet har biträtt.

En föredragande som inte har reserverat sig mot beslutet svarar för det som har beslutats på föredragningen.

Var och en som har lidit rättskränkning eller skada till följd av en lagstridig åtgärd eller försummelse av en tjänsteman eller någon som sköter ett offentligt uppdrag har, enligt vad som bestäms genom lag, rätt att yrka att denne döms till straff samt kräva skadestånd av det offentliga samfundet eller av tjänstemannen eller den som sköter det offentliga uppdraget. Här avsedd åtalsrätt föreligger emellertid inte, om åtalet enligt grundlagen skall behandlas i riksrätten. (4.11.2011/1112)

## 11 KAP

---

### FÖRVALTNING OCH SJÄLVSTYRELSE

#### 119 §

##### Statsförvaltningen

Till statens centralförvaltning kan utöver statsrådet och ministerierna höra ämbetsverk, inrättningar och andra organ. Staten kan dessutom ha regionala och lokala myndigheter. Om förvaltningen under riksdagen bestäms särskilt genom lag.

De allmänna grunderna för statsförvaltningens organ skall regleras genom lag, om deras uppgifter omfattar utövning av offentlig makt. Grunderna för statens regional- och lokalförvaltning skall likaså bestämmas genom lag. I övrigt kan bestämmelser om statsförvaltningens enheter utfärdas genom förordning.

#### 120 §

##### Ålands ställning

Landskapet Åland har självstyrelse enligt vad som särskilt bestäms i självstyrelselagen för Åland.

#### 121 §

##### Kommunal och annan regional självstyrelse

Finland är indelat i kommuner, vilkas förvaltning skall grunda sig på självstyrelse för kommunens invånare.

Bestämmelser om de allmänna grunderna för kommunernas förvaltning och om uppgifter som åläggs kommunerna utfärdas genom lag.

Kommunerna har beskattningsrätt. Bestämmelser om grunderna för skattskyldigheten och för hur skatten bestäms samt om de skattskyldigas rättsskydd utfärdas genom lag.

Om självstyrelse på större förvaltningsområden än kommuner bestäms genom lag. Samerna har inom sitt hembygdsområde språklig och kulturell autonomi enligt vad som bestäms i lag.

## 122 §

### Den administrativa indelningen

När förvaltningen organiseras skall en indelning i sinsemellan förenliga områden eftersträvas så att den finsk- och svenskspråkiga befolkningens möjligheter att erhålla tjänster på det egna språket tillgodoses enligt lika grunder.

Bestämmelser om grunderna för kommunindelning utfärdas genom lag.

## 123 §

### Universiteten och andra som ordnar undervisning

Universiteten har självstyrelse enligt vad som närmare bestäms genom lag.

Bestämmelser om grunderna för annan undervisning som staten och kommunerna ordnar samt om rätten att ordna motsvarande undervisning i privata läroanstalter utfärdas genom lag.

## 124 §

### Överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter

Offentliga förvaltningsuppgifter kan anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter.

## 125 §

### Behörighetsvillkor och utnämningsgrunder för tjänster

Genom lag kan bestämmas att endast finska medborgare får utnämnas till bestämda offentliga tjänster eller uppdrag.

De allmänna utnämningsgrunderna för offentliga tjänster är skicklighet, förmåga och beprövad medborgerlig dygd.

## 126 § (4.11.2011/1112)

### Utnämning till statliga tjänster

Statsrådet utnämner statstjänstemännen, om inte detta enligt lag eller någon annan författning ankommer på republikens president, ett ministerium eller någon annan myndighet.

Presidenten utnämner kanslichefen vid republikens presidents kansli och förordnar beskickningarnas chefer till deras uppdrag.

## 12 KAP

---

### FÖRSVARET

#### 127 §

##### Skyldigheten att försvara landet

Varje finsk medborgare är skyldig att delta i fosterlandets försvar eller att bistå försvaret på det sätt som bestäms i lag.

Bestämmelser om rätten att på grund av övertygelse befrias från deltagande i landets militära försvar utfärdas genom lag.

#### 128 §

##### Försvarsmaktens överbefälhavare

Republikens president är överbefälhavare för Finlands försvarsmakt. Presidenten kan på framställning av statsrådet under undantagsförhållanden överlåta uppgiften på någon annan finsk medborgare. (4.11.2011/1112)

Presidenten utnämner officerarna.

#### 129 §

##### Mobilisering

Republikens president beslutar på framställning av statsrådet om mobilisering av försvarsmakten. Om riksdagen inte då är sammankallad skall den genast sammankallas.



## 13 KAP

---

### SLUTBESTÄMMELSER

#### 130 §

##### Ikraftträdande

Denna grundlag träder i kraft den 1 mars 2000.

Bestämmelser som behövs för att verkställa grundlagen utfärdas genom en separat lag.

#### 131 §

##### Grundlagar som upphävs

Genom denna grundlag upphävs jämte ändringar

- 1) Regeringsformen för Finland av den 17 juli 1919,
- 2) riksdagsordningen av den 13 januari 1928,
- 3) lagen den 25 november 1922 om riksätten (273/1922) samt
- 4) lagen den 25 november 1922 om rätt för riksdagen att granska lagenligheten av statsrådsmedlemmarnas och justitiekanslerns samt riksdagens justitieombudsmans ämbetsåtgärder (274/1922).

RP 1/1998, GrUB 10/1998, RSv 262/1998, VLF 1/1999, GrUB 1/1999, RSk 15/1999

Ikraftträdelsestadganden:

25.5.2007/596:

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2007.

RP 71/2006, TKF 2/2006, GrUB 10/2006, RSv 202/2006, VLF 2/2007, GrUB 1/2007, RSk 9/2007

24.8.2007/802:

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2007.

RP 102/2003, GrUB 5/2005, RSv 111/2005, VLF 1/2007, GrUB 2/2007, RSk 11/2007

4.11.2011/1112:

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2012.

RP 60/2010, LM 44/2010, GrUB 9/2010, RSv 310/2010, VLF 3/2011, GrUB 3/2011, RSk 16/2011





## Riksdagens arbetsordning

Riksdagen har med stöd av 7 § lagen den 11 juni 1999 om arrangemang för ikraftträdandet av Finlands grundlag (732/1999), med iakttagande av den ordning som i riksdagsordningen föreskrivs för behandling av lagförslag, godkänt följande arbetsordning:

# 1 KAP

---

## RIKSMÖTE

### 1 §

#### Sammanträde till riksmöte

Riksdagen sammanträder till riksmöte årligen den första februari klockan 12, om inte riksdagen bestämmer någon annan tidpunkt. Riksmötet öppnas inom tre dagar från det riksdagen har sammanträtt.

Riksdagen sammanträder i riksdagshuset. Talmannen kan av tvingande skäl besluta om en annan sammanträdesplats.

### 2 §

#### Fullmaktsgranskning

Före valperiodens första plenum granskar justitiekanslern i statsrådet riksdagsledamöternas fullmakter. En förteckning upprättas över de riksdagsledamöter som visat upp godkänd fullmakt. Riksdagens första plenum under valperioden börjar med namnupprop enligt förteckningen.

Justitiekanslern granskar också senare uppvisade fullmakter. Innan en riksdagsledamot tillträder sitt uppdrag skall han eller hon visa upp sin granskade fullmakt för talmannen, som skall meddela detta i plenum.

### 3 §

#### Avbrytande av riksmöte

Riksdagen kan på förslag av talmanskonferensen besluta avbryta riksmötet och bestämma när riksdagen skall sammanträda för att fortsätta sitt arbete. När riksmötet är avbrutet kan endast sådana riksmötesåtgärder vidtas om vilka det föreskrivs särskilt.

Talmannen kan sammankalla riksdagen för att fortsätta ett avbrutet riksmöte.

## 2 KAP

---

### ORGAN SOM RIKSDAGEN VÄLJER

#### 4 §

##### Val av talman och vice talmän

I första plenum under riksmötet förrättas val av talman och vice talmän, varvid den riksdagsledamot som är äldst till åren för ordet. Innan talmannen och vice talmännen börjar sköta sitt uppdrag avger de följande högtidliga försäkran:

”Jag N.N. försäkrar att jag som talman efter all min förmåga skall försvara finska folkets och riksdagens rättigheter enligt konstitutionen.”

Mandattiden för den talman och de vice talmän som valts under valperiodens sista riksmöte fortgår tills nytt riksdagsval har förrättats.

Om talmannen eller en vice talman avlider eller avgår från sitt uppdrag under riksmötet, skall en ny talman eller vice talman väljas utan dröjsmål. Om talmannen eller en vice talman är förhindrad att sköta sitt uppdrag, kan en tillfällig talman eller vice talman väljas på förslag av talmanskonferensen.

#### 5 §

##### Talmannen och presidiet

Talmannen leder riksdagens arbete tillsammans med talmanskonferensen på det sätt som bestäms i grundlagen och i denna arbetsordning. Talmannen och vice talmännen bildar presidiet.

Om talmannen och vice talmännen är förhindrade att sköta talmansuppdraget, förs ordet av den till åren äldsta medlem i talmanskonferensen som är närvarande i plenum. I plenum behandlas i ett sådant fall anmälningsärenden och meddelas tiden för följande plenum, men riksdagen fattar inte beslut i andra ärenden, om särskilt tvingande skäl inte ger anledning till något annat.

#### 6 §

##### Talmanskonferensens uppgifter

Talmanskonferensen har till uppgift att

- 1) lägga fram förslag och utfärda anvisningar om hur riksdagsarbetet skall ordnas,
- 2) föreslå till vilket utskott ett ärende skall remitteras för beredning och vilket eller vilka utskott som skall yttra sig om ärendet,

- 3 punkten har upphävts genom B 17.12.2012/895. (17.12.2012/895)
- 4) föreslå till vilket plenum ett ärende skall bordläggas,
  - 5) godkänna plenarplaner,
  - 6) lägga fram förslag för plenum om förlust av riksdagsmannaarvode eller en del av det med stöd av lagen om riksdagsmannaarvode (328/1947) samt om inhämtande av ställningstagande av grundlagsutskottet med stöd av 28 § 3 mom. grundlagen,
  - 7) ta initiativ till stiftande av lag om riksdagens tjänstemän samt riksdagens arbetsordning och valstadga för riksdagen,
  - 8) lägga fram förslag till reglementen som gäller riksdagens interna förvaltning, om förslagen inte skall läggas fram av kansli Kommissionen,
  - 9) lägga fram förslag till instruktioner för de organ som väljs av riksdagen,
  - 10) utfärda allmänna anvisningar om utskottens behörighetsområden och utskottsarbetet,
  - 11) besluta om riksdagsledamöters deltagande i internationellt samarbete i andra fall än de som avses i 10 § och utfärda allmänna anvisningar om detta,
  - 12) lägga fram förslag till riksdagsgruppernas placering i plenisalen,
  - 13) lägga fram förslag om tillsättande av ett tillfälligt utskott samt om antalet medlemmar och ersättare i ett sådant utskott,
  - 14) fatta beslut och lägga fram förslag om andra särskilt föreskrivna ärenden, och att
  - 15) vara rådgivande organ i ärenden som hör till talmannens beslutanderätt.

Vid lika röstetal i talmanskonferensen är talmannens röst utslagsgivande.

Om ett ärende som hör till talmanskonferensens behörighetsområde är så brådskande att det inte hinner föredras för den, avgör talmannen det temporärt på föredragning av en tjänsteman som är föredragande i talmanskonferensen. Det temporära beslutet föredras så snart som möjligt för talmanskonferensen för godkännande. (13.2.2003/118)

## 7 §

### Utskotten

Permanent utskott är stora utskottet samt fackutskotten grundlagsutskottet, utrikesutskottet, finansutskottet, revisionsutskottet, arbets- och jämställdhetsutskottet, ekonomiutskottet, framtidsutskottet, förvaltningsutskottet, försvarsutskottet, jord- och skogsbruksutskottet, kommunikationsutskottet, kulturutskottet, lagutskottet, miljöutskottet och social- och hälsovårdsutskottet. (9.5.2007/609)

Riksdagen kan tillsätta tillfälliga utskott. Ett tillfälligt utskotts mandattid fortgår tills det har fullgjort sin uppgift.

Stora utskottet godkänner en arbetsordning för sig.

## 8 §

### Antalet medlemmar i utskotten

Stora utskottet har 25 medlemmar och 13 ersättare. De permanenta fackutskotten har 17 medlemmar och 9 ersättare. Finansutskottet har dock 21 medlemmar och 19 ersättare och revisionsutskottet 11 medlemmar och 6 ersättare. (9.5.2007/609)

Riksdagen beslutar om antalet medlemmar och ersättare i ett tillfälligt utskott.

Vid behov kan riksdagen besluta öka antalet ersättare i stora utskottet eller antalet medlemmar eller ersättare i något annat utskott på framställning av respektive utskott.

## 9 §

### Befrielse från medlemskap i ett utskott

En riksdagsledamot som redan är medlem i två utskott har rätt att avböja medlemskap i flere utskott.

Riksdagen kan av godtagbar orsak befria en riksdagsledamot från medlemskap i ett utskott på ledamotens egen begäran.

## 10 §

### Riksdagens företrädare i internationella organ

Riksdagen väljer inom sig

- 1) under varje riksmöte 18 medlemmar och lika många ersättare till Finlands delegation i Nordiska rådet,
- 2) under valperiodens första riksmöte fem medlemmar och lika många ersättare till Finlands delegation i Europarådet, och (8.12.2006/1190)



3) under valperiodens första riksmöte till parlamentariska församlingen vid Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa sex företrädare och lika många ersättare, vilka bildar Finlands delegation i parlamentariska församlingen.

Om riksdagen med stöd av ett internationellt avtal deltar i något annat organs verksamhet, beslutar riksdagen om val av företrädare för riksdagen.

De företrädare för riksdagen som avses i 1 mom. ska årligen lämna en berättelse om sin verksamhet till riksdagen. Talmanskonferensen kan utfärda allmänna anvisningar om kontakterna mellan de företrädare som avses i 2 mom. och riksdagen och dess organ. (3.12.2009/1023)

## 11 §

### Riksdagens justitieombudsman

När ämbetet som riksdagens justitieombudsman eller som biträdande justitieombudsman är ledigt meddelas detta på det sätt som talmanskonferensen beslutar. Valet förrättas efter det att grundlagsutskottet har gjort en bedömning av dem som anmält sig för ämbetet. Debatt tillåts inte vid valet.

Riksdagens justitieombudsman lämnar årligen den berättelse som avses i 109 § grundlagen samt vid behov särskilda berättelser till riksdagen.

## 12 § (9.5.2007/609)

12 § har upphävts genom B 9.5.2007/609.

## 13 § (8.12.2006/1190)

### Bankfullmäktige och Finlands Banks revisorer

Under valperiodens första riksmöte väljer riksdagen inom sig nio bankfullmäktige för att övervaka Finlands Banks verksamhet och förvaltningen av de fonder som står under riksdagens garanti. Bankfullmäktige lämnar årligen en berättelse och vid behov särskilda berättelser till riksdagen. Under valperiodens första riksmöte väljer riksdagen revisorer för Finlands Bank på det sätt som bestäms särskilt. Revisorerna är samtidigt revisorer för de fonder som står under riksdagens garanti.

## 14 §

### Riksdagens revisorer

Riksdagen väljer inom sig tre revisorer och för var och en av dem en personlig ersättare. Revisorerna väljer en fjärde revisor och en ersättare för denne så som närmare föreskrivs i riksdagens räkenskapsstadga.

Riksdagens revisorer har till uppgift att granska riksdagens räkenskaper och förvaltning. Revisorerna lämnar årligen en revisionsberättelse till riksdagen.

## 15 §

### Riksdagsbibliotekets styrelse

Under valperiodens första riksmöte väljer riksdagen en styrelse för Riksdagsbiblioteket på det sätt som bestäms särskilt.

Bibliotekets styrelse lämnar årligen en berättelse till riksdagen.

## 16 §

### Val

Riksdagen förrättar val på det sätt som närmare bestäms i riksdagens valstadga. Personval förrättas på samma sätt som val av talman, om inte något annat bestäms. Debatt tillåts inte vid valet.

Riksdagen väljer generalsekreterare sedan tjänsten har utlysts och kanslikommissionen har yttrat sig om de sökande. Om det finns flera sökande till tjänsten, förrättas val av generalsekreterare för riksdagen.

Riksdagen väljer generaldirektör för statens revisionsverk sedan tjänsten har utlysts och revisionsutskottet har gjort en bedömning av de sökande. Om det finns flera sökande till tjänsten, förrättas val av generaldirektör för statens revisionsverk. (9.5.2007/609)

## 17 §

### Tillsättande och konstituering av utskotten (8.12.2006/1190)

Riksdagen tillsätter de permanenta utskotten omedelbart efter att den sammanträtt till valperiodens första riksmöte. Ett utskott kan på förslag av talmanskonferensen tillsättas på nytt efter att statsrådet har utnämnts efter ett riksdagsval. (8.12.2006/1190)

Utskotten skall konstituera sig så snart de har tillsatts.

Utskotten väljer inom sig en ordförande och en vice ordförande för sin mandattid. Vid valet tillämpas bestämmelserna om val av talman, om inte utskottet enhälligt beslutar något annat. Riksdagen skall underrättas om valresultatet.

Utskottets första sammanträde sammankallas av den till åren äldsta medlemmen. Han eller hon för ordet tills ordförande har valts.

Om ordföranden och vice ordföranden är förhindrade att behandla ett ärende eller att delta i utskottets sammanträde, väljs en tillfällig ordförande. Valet förrättas på samma sätt som val av ordförande.

Vid konstitueringen av riksdagens övriga organ tillämpas vad som bestäms i denna paragraf.

## 18 § (9.5.2007/609)

### Instruktioner

På förslag av talmanskonferensen godkänner riksdagen instruktioner för riksdagens justitieombudsman, bankfullmäktige och Folkpensionsanstaltens fullmäktige. Dessutom kan riksdagen vid behov godkänna andra instruktioner.

## 3 KAP

---

### UPPTAGANDE AV ÄRENDEN UNDER RIKSMÖTE

#### 19 §

##### Meddelande om ärenden

När regeringspropositioner samt skrivelser, meddelanden och redogörelser från statsrådet och berättelser har lämnats till riksdagen samt förordningar eller andra författningar eller beslut på lägre nivå och medborgarinitiativ sänts till riksdagen för behandling ska talmannen meddela detta i plenum. (7.12.2011/1272)

Talmannen meddelar också om en proposition eller motion har återtagits. Om en proposition eller motion återtas, upphör behandlingen av den.

#### 20 §

##### Motioner

En motion ska lämnas till centralkansliet. Den ska motiveras kort. Frågor av olika slag får inte tas in i en och samma motion eller fler än ett förslag till anslag eller något annat beslut i en budgetmotion. (13.12.2010/71 år 2011)

En motion kan väckas medan riksdagen är sammankallad. En budgetmotion får inte väckas förrän propositionen om statsbudgeten har lämnats till riksdagen och motionen skall lämnas in senast klockan 12 den tionde dagen efter det propositionen meddelades ha anlänt. En budgetmotion med anledning av en tilläggsbudgetproposition eller en proposition som kompletterar budgetpropositionen skall lämnas in senast klockan 12 den fjärde dagen efter det propositionen meddelades ha anlänt. (13.2.2003/118)

Den första undertecknaren av en motion kan skriftligen återta motionen.

#### 21 § (13.12.2010/71 år 2011)

##### Förslag som gäller riksdagens arbete

Riksdagsledamöterna har rätt att lägga fram förslag om ändring av riksdagens arbetsordning, tillsättande av ett tillfälligt utskott eller något annat ärende inom riksdagens behörighet, om det inte föreskrivs särskilt hur förslag ska väckas. Förslaget ska lämnas till centralkansliet. Talmanskonferensen kan vid behov yttra sig om förslaget.

#### 22 § (13.12.2010/71 år 2011)

##### Interpellation

En interpellation ska lämnas till centralkansliet. Interpellationen föredras i plenum och remitteras utan debatt till statsrådet för att besvaras.

Interpellationen besvaras vid en tidpunkt som närmare avtalas med talmannen inom 15 dagar från det interpellationen lämnades till statsrådet för kännedom.

Riksdagen röstar om förtroende för statsrådet eller en minister, om ett förslag om misstroende mot statsrådet eller en minister har lagts under debatten om interpellationen. Riksdagen kan besluta remittera ärendet till ett utskott, som ska komma med ett förslag till riksdagens beslut.

## **23 § (13.12.2010/71 år 2011)**

### Statsrådets meddelanden och redogörelser

Statsrådets meddelanden och redogörelser föredras för riksdagen och tas därefter upp till behandling i plenum.

Riksdagen röstar om förtroende för statsrådet eller en minister, om ett förslag om misstroende mot statsrådet eller en minister har lagts under debatten om meddelandet. Riksdagen kan besluta remittera ärendet till ett utskott, som ska komma med ett förslag till riksdagens beslut.

När debatten om redogörelsen har avslutats, beslutar riksdagen vilket utskott ärendet remitteras till och om ett eller flera utskott ska lämna sitt utlåtande om ärendet till det utskott som bereder ärendet. Detta utskott ska föreslå det ställningstagande som ska godkännas med anledning av redogörelsen. Riksdagen kan dock besluta att inte remittera ärendet till något utskott, och då godkänner riksdagen inget ställningstagande med anledning av redogörelsen.

## **24 §**

### Statsministerns upplysning

En upplysning från statsministern eller någon annan minister i en aktuell fråga ges riksdagen vid en tidpunkt som avtalas med talmannen. (13.12.2010/71 år 2011)

Talmannen beslutar om debatt ska tillåtas med anledning av upplysningen. Oberoende av 50 § bestämmer talmannen vem som ska få ordet. När talmannen anser att frågan debatterats tillräckligt förklarar han eller hon debatten avslutad. (17.12.2012/895)

## **25 § (17.12.2012/895)**

### Muntlig frågestund

Talmanskonferensen kan besluta att det i plenum ska föras en debatt där ledamöterna ställer frågor till ministrarna (frågestund).

Under frågestunden kan ordet ges med avvikelse från 50 §. Talmannen bestämmer vem av ledamöterna som ska få ordet för en kort fråga och vilken minister för ett kort svar. När talmannen anser att frågan debatterats tillräckligt förklarar han eller hon debatten avslutad.

Talmanskonferensen utfärdar närmare anvisningar om saken.

## 26 §

### Debatter om aktuella frågor

En riksdagsledamot kan förelägga talmanskonferensen ett förslag om debatt i plenum om en bestämd aktuell fråga. (13.12.2010/71 år 2011)

Beslut om att en debatt om en aktuell fråga ska ordnas fattas av talmanskonferensen. Ordet kan ges med avvikelse från 50 §. När talmannen anser att frågan debatterats tillräckligt förklarar han eller hon debatten avslutad. (17.12.2012/895)

Talmanskonferensen utfärdar närmare anvisningar om saken.

## 27 §

### Skriftliga frågor

En riksdagsledamot kan ställa ett skriftligt frågö till en minister i en fråga som gäller dennes ansvarsområde. Frågö, som skall vara exakt i sak, lämnas till talmannen, som skall sända det till statsrådet. Ett frågö kan ställas också under avbrott i riksmötet.

Svaret på ett skriftligt frågö ska ges inom 21 dagar från det att frågöet sändes till statsrådet. Meddelande om att svar på skriftliga frågö kommit till riksdagen antecknas i protokollet från plenum. (13.12.2010/71 år 2011)

Den första undertecknaren av ett frågö kan skriftligen återta det.

Riksdagen kan på förslag av talmanskonferensen av särskilda skäl besluta att en riksdagsledamot får ställa endast ett visst antal skriftliga frågö under ett riksmöte eller en del av det.

## 28 §

### Vissa ärenden som gäller straffrättsligt ansvar

I plenum meddelas att undersökning av ett ministeransvarighetsärende har inletts i grundlagsutskottet på det sätt som avses i 115 § grundlagen.

Ett i 113 § grundlagen avsett meddelande som gäller republikens president föredras för riksdagen och remitteras utan debatt till grundlagsutskottet för ställningstagande.

## **29 § (13.2.2003/118)**

### Redogörelser för bindningar

En skrivelse från statsrådet med en i 63 § 2 mom. grundlagen nämnd redogörelse för statsrådsmedlemmarnas bindningar föredras för riksdagen. Saken debatteras i plenum. Riksdagen fattar inte beslut med anledning av skrivelsen. Samma förfarande tillämpas när någon annan än en statsrådsmedlem enligt lag lämnar en redogörelse till riksdagen för sina bindningar.

## **30 §**

### Ärenden som gäller Europeiska unionen (3.12.2009/1023)

Talmannen skall sända en i 96 § 2 mom. grundlagen avsedd skrivelse från statsrådet till stora utskottet eller utrikesutskottet, enligt sakens natur. Talmannen beslutar samtidigt om vilket eller vilka utskott som skall lämna utlåtande om saken till stora utskottet eller utrikesutskottet. Stora utskottet eller utrikesutskottet kan sätta ut en tid inom vilken utlåtandet skall lämnas.

I plenum meddelas att en skrivelse från statsrådet har sänts till utskott.

Dokument som Europeiska unionens institutioner i enlighet med fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget), som ingicks i Lissabon den 13 december 2007, sänder till riksdagen och som innehåller ett utkast till en rättsakt som ska godkännas i lagstiftningsordning, antecknas av stora utskottet ha inkommit. Utskottet ska sända dem till de behöriga fackutskotten och till Ålands lagting för att de ska kunna meddela stora utskottet sin uppfattning om hur utkastet förhåller sig till subsidiaritetsprincipen enligt artikel 5 i EU-fördraget. (3.12.2009/1023)

På förslag av stora utskottet kan riksdagen besluta lämna ett motiverat yttrande i enlighet med artikel 6 i protokollet om tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen som ingår i EU-fördraget och besluta om riksdagens ståndpunkt till att väcka talan enligt artikel 8 i protokollet. I de fall som avses i artikel 6 i protokollet ska riksdagens beslut och stora utskottets betänkande sändas till Europeiska unionens institutioner för kännedom. (3.12.2009/1023)

För behandlingen av de initiativ som Europeiska rådet lägger fram på grundval av artikel 48.7 i EU-fördraget gäller bestämmelserna i 32 §. (3.12.2009/1023)

## **30 a § (17.12.2012/895)**

### Utredningar till utskott

Talmanskonferensen kan på förslag från ett utskott besluta att en utredning som avses i 47 § 2 mom. i grundlagen ska tas upp till debatt i plenum, varvid riksdagen dock inte fattar beslut i saken. Ordet kan ges med avvikelse från 50 §. När talmannen anser att frågan debatterats tillräckligt förklarar han eller hon debatten avslutad.

## 31 §

### Kompletterande propositioner

En regeringsproposition som kompletterar en annan proposition remitteras till det utskott som bereder den ursprungliga propositionen. Utskottet skall behandla den ursprungliga propositionen och den kompletterande propositionen i ett sammanhang.

## 31 a § (9.5.2007/609)

### Revisionsutskottets initiativrätt

Revisionsutskottet har rätt att på eget initiativ med stöd av 90 § 1 mom. i grundlagen ta upp ett ärende till behandling som ingår i dess behörighetsområde och att utarbeta ett betänkande om det för plenum.



## 4 KAP

### BEREDNING AV ÄRENDEN FÖR PLENUM

#### 32 §

##### Remittering av ärenden till utskott

Regeringspropositioner, motioner, lagförslag som har godkänts att vila, lagar som inte har blivit stadfästa, medborgarinitiativ, berättelser till riksdagen, till riksdagen för granskning lämnade förordningar och andra författningar och beslut på lägre nivå samt förslag till riksdagens arbetsordning, lag om riksdagens tjänstemän, riksdagens valstadga samt till reglementen och instruktioner, initiativ från Europeiska rådet på grundval av artikel 48.7 i EU-fördraget och övriga särskilt föreskrivna ärenden ska remitteras till utskott för beredning innan de tas upp till beslut i plenum. Om riksdagen beslutar det kan också andra ärenden remitteras till utskott för beredning. (7.12.2011/1272)

När dessa ärenden remitteras till utskott förs en debatt (remissdebatt) i plenum. Efter remissdebatten beslutar riksdagen på förslag av talmanskonferensen till vilket utskott ärendet skall remitteras. Talmanskonferensen kan besluta att en regeringsproposition som kompletterar en annan proposition skall remitteras till ett utskott utan remissdebatt. Detta skall meddelas i plenum. Om remittering av åtgärdsmotioner till utskott föreskrivs i 33 §.

Riksdagen kan samtidigt besluta att ett eller flera andra utskott skall lämna utlåtande om ärendet till det utskott som bereder det.

Förslag om stiftande, ändring eller upphävande av grundlag remitteras till grundlagsutskottet för beredning. Regeringens åtgärdsberättelse remitteras till grundlagsutskottet för beredning. Till den del berättelsen gäller utrikes- och säkerhetspolitiken, remitteras den dock till utrikesutskottet. De initiativ från Europeiska rådet som avses i 1 mom. ska remitteras till stora utskottet eller utrikesutskottet för beredning. (3.12.2009/1023)

Riksdagen kan för utskotten utfärda anvisningar om beredningen av ärendena.

#### 33 §

##### Remittering av åtgärdsmotioner till utskott

Talmanskonferensen beslutar om remittering av åtgärdsmotioner till utskott. I plenum meddelas om remittering av en åtgärdsmotion till utskott.

Remitteringen av åtgärdsmotioner till utskott kan av talmanskonferensen överföras på riksdagen, varvid en remissdebatt också förs om ärendet i plenum.

## 34 § (12.12.2005/10 år 2006)

### Behandlingsordning

Ett utskott skall utan obefogat dröjsmål behandla de ärenden som remitterats till det och, beroende på ärendet, lämna betänkande om dem till plenum eller utlåtande till ett annat utskott.

Ärenden som gäller förtroende för statsrådet eller en minister ska behandlas skyndsamt. Utskotten ska i allmänhet först behandla regeringspropositioner och statsrådets skrivelser om ärenden som gäller Europeiska unionen. (13.12.2010/71 år 2011)

Regeringspropositioner och motioner som gäller ett och samma ärende skall behandlas i ett sammanhang och ett gemensamt betänkande lämnas om dem, när inte särskilda skäl kräver ett annat förfarande. Utskottet skall dock se till att ett betänkande om en proposition inte fördröjs av att ärendena behandlas i ett sammanhang.

Talmanskonferensen kan utfärda närmare anvisningar om i vilken ordning ärendena tas upp till behandling i utskotten.

## 35 §

### Utskottens sammanträden

Utskotten sammanträder enligt arbetssituationen. När riksdagen är sammankallad sammanträder utskotten i första hand på andra vardagar än måndagar och lördagar. Utskottets ordförande kallar utskottet till sammanträde.

Under avbrott i riksmötet eller då riksdagen avslutat sitt arbete sammanträder utskottet på initiativ av ordföranden eller om minst en tredjedel av utskottets medlemmar anhåller om det hos ordföranden. Ordföranden sammankallar utskottet också på begäran av statsrådet. (13.12.2010/71 år 2011)

Om utskottets ordförande har förhinder tillämpas på utskottets vice ordförande vad som i 1 och 2 mom. bestäms om ordföranden. Om en medlem av ett utskott är förhindrad att delta i utskottets sammanträde eller är jävig att behandla ett ärende, träder ersättaren i medlemmens ställe.

## 36 §

### Rätt att närvara vid utskottssammanträden

Talmannen och vice talmännen får vara närvarande vid utskottens sammanträden.

Alla riksdagsledamöter har rätt att vara närvarande vid stora utskottets sammanträden när det behandlar lagstiftningsärenden. Riksdagsledamoten från Ålands valkrets får dock alltid vara närvarande vid stora utskottets sammanträden.

## 37 §

### Hörande av sakkunniga

Utskotten kan höra sakkunniga.

När ett utskott behandlar ett medborgarinitiativ ska det ge företrädare för dem som lagt fram initiativet tillfälle att bli hörda. När ett utskott behandlar ett lagförslag eller något annat ärende som särskilt gäller samerna, ska det bereda företrädare för samerna tillfälle att bli hörda, om särskilda skäl inte ger anledning till något annat. (7.12.2011/1272)

## 38 §

### Utlåtande av ett annat utskott

Om ett ärende som ett utskott bereder och om en i 47 § 2 mom. grundlagen avsedd utredning kan det begära utlåtande av ett annat utskott. Dessutom kan stora utskottet eller utrikesutskottet av andra utskott begära utlåtande om förslag eller utredningar som avses i 96 och 97 § grundlagen. (13.2.2003/118)

Råder det i fråga om ett lagförslag eller något annat ärende som ett utskott bereder oklarhet om lagförslagets eller ärendets grundlagsenlighet eller förhållande till fördrag om de mänskliga rättigheterna, skall utskottet begära utlåtande om saken av grundlagsutskottet.

Ett utskott kan inom 30 dagar från det budgetpropositionen remitterades till finansutskottet på eget initiativ lämna utlåtande om propositionen till finansutskottet till den del den gäller respektive utskotts behörighetsområde.

## 39 § (12.12.2005/10 år 2006)

### Beslutsfattande i utskott

När utskottet har fått den information som behövs för att avgöra ärendet för det en förberedande debatt. I debatten har medlemmarna tillfälle att uttala sin åsikt om ärendet i dess helhet. Utifrån debatten utarbetar utskottets sekreterare ett utkast till betänkande eller utlåtande. På grundval av utkastet förs en allmän debatt, och ärendet genomgår en detaljerad behandling där utskottet beslutar om sina förslag och om motiven till ett betänkande eller ett utlåtande.

Utskottet kan enhälligt besluta att den detaljerade behandlingen är den avgörande behandlingen av ärendet. I annat fall tas ärendet upp till en särskild avgörande behandling som grundar sig på det betänkande eller det utlåtande som utskottet har godkänt. Då skall medlemmarna ges tillfälle att föra en allmän debatt. I detta sammanhang genomförs också en detaljerad behandling.

Ett förslag om förkastande avgörs efter de materiella förslagen.

Ett ärende ska bordläggas en gång till ett senare utskottssammanträde på ett förslag som fått bifall. Därefter bordläggs ärendet bara om utskottet så beslutar. (13.12.2010/71 år 2011)

Utskottet kan inom sig välja en företrädare för att i plenum i stället för ordföranden föredra ett betänkande eller utlåtande eller i stora utskottet föredra ett utlåtande till detta.

#### **40 §**

##### Omröstning i utskott (12.12.2005/10 år 2006)

Utskottet beslutar på vilket sätt omröstning skall verkställas i ett enskilt ärende. Öppen omröstning med namnupprop skall dock verkställas när ordföranden anser att det behövs eller om någon utskottsmedlem kräver det.

Vid lika röstetal avgör lotten. Om grundlagsutskottet likväl röstar i ett ärende som avses i 28 § och rösterna faller lika, blir den mening som är lindrigare utskottets beslut.

#### **41 §**

##### Utskottsdelegationer

Ett utskott kan inom sig tillsätta en delegation för att bereda ett föreliggande ärende och utarbeta ett utkast till betänkande eller utlåtande.

Vid behandlingen av ett ärende i en delegation tillämpas vad som föreskrivs om behandlingen av ärenden i utskotten.

#### **42 § (12.12.2005/10 år 2006)**

##### Utskottens betänkanden och utlåtanden

Utskottens betänkanden och utlåtanden skall vara kortfattade. Utskottets förslag skall läggas fram i form av klämmor. På samma sätt skall förfaras i fråga om reservationer och avvikande meningar, om de inte endast ger uttryck för en skiljaktig ståndpunkt.

I betänkandet och utlåtandet antecknas de medlemmar som deltagit i den avgörande behandlingen av ärendet. Om en medlem bara delvis deltagit i denna behandling, skall detta anges.

En reservation till ett betänkande eller en avvikande mening till ett utlåtande ska lämnas till utskottets sekreterare inom en av utskottet bestämd tid. Reservationen eller den avvikande meningen ska motsvara den ståndpunkt som undertecknaren företrädde i den avgörande behandlingen av ärendet. (13.12.2010/71 år 2011)

Betänkandena och utlåtandena samt eventuella reservationer och avvikande meningar justeras av utskottets sekreterare, om inte utskottet beslutar något annat.

## 43 § (12.12.2005/10 år 2006)

### Utskottens protokoll

Över utskottens sammanträden upprättas protokoll, där det antecknas vilka medlemmar som varit närvarande och vilka sakkunniga som hörts samt förslagen och besluten jämte omröstningar. Protokollet kontrasigneras av utskottets sekreterare.

Utskottens protokoll och övriga handlingar arkiveras enligt anvisningar som utfärdas särskilt av talmanskonferensen.

## 43 a § (12.12.2005/10 år 2006)

### Utskottshandlingarnas offentlighet

Utskottens protokoll läggs ut på nätet för att vara tillgängliga för allmänheten. Handlingarna i ett ärende blir offentliga när ärendet har slutbehandlats i utskottet. En riksdagsgrupp, som inte är företräd i ett utskott eller i en utskottsdelegation, har dock rätt att få en kopia av handlingarna i ett ärende som inte har slutbehandlats, om inte handlingarna är hemliga.

Utskottens handlingar är sekretessbelagda, om utlämnande av uppgifter ur dem skulle vålla betydande skada för Finlands internationella förhållanden eller kapital- och finansmarknaden. Sekretessbelagda är också handlingar som innehåller affärs- eller yrkeshemligheter eller uppgifter om någons hälsotillstånd eller ekonomiska ställning, när utlämnandet av uppgifter skulle vålla betydande olägenhet eller skada, förutsatt att ett betydande samhälleligt intresse inte kräver att de ges offentlighet. Ett utskott kan av något annat motsvarande tvingande skäl besluta att en handling skall vara sekretessbelagd.

Också handlingar som omfattas av den sekretess som utskottet beslutar om med stöd av 50 § 3 mom. i grundlagen är sekretessbelagda. Vid behandlingen av ärenden som gäller Finlands internationella förhållanden eller Europeiska unionen iakttas statsrådets sekretessbegäran tills det behöriga utskottet har fattat ett beslut med anledning av begäran.

På sekretesstiden för utskottshandlingar tillämpas 31 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), om inte utskottet bestämmer en kortare tid.

Talmanskonferensen kan utfärda närmare anvisningar om offentlighet för utskottens handlingar.

## 44 § (12.12.2005/10 år 2006)

### Stora utskottet

Om inte något annat följer av stora utskottets arbetsordning, tillämpas vid behandlingen av ärendena i stora utskottet 34, 35, 37, 39–43 och 43 a §.

## 5 KAP

---

### BEHANDLING AV ÄRENDEN I PLENUM

#### 45 §

##### Plenum

Plenum hålls enligt riksdagens arbetssituation. Talmannen sammankallar plenum, varvid en av talmanskonferensen godkänd plenarplan i mån av möjlighet skall följas. Plenum hålls i första hand andra vardagar än måndagar och lördagar.

#### 46 §

##### Dagordning för plenum

Dagordningen för plenum innehåller en förteckning över de ärenden som tas upp i plenum samt deras behandlingsskede och handlingarna i respektive ärende.

Talmannen beslutar om dagordningen för plenum. När ärenden tas upp på dagordningen skall riksdagens tidigare beslut samt de av talmanskonferensen godkända plenarplanerna beaktas.

Talmannen kan ändra den meddelade dagordningen och avbryta behandlingen av ett ärende.

#### 47 §

##### Anmälan till plenum

I början av plenum verkställs namnupprop. Vid ett plenum senare samma dag behöver enligt talmannens eget övervägande namnupprop inte verkställas, och de riksdagsledamöter som var närvarande vid föregående plenum anses då vara närvarande.

En riksdagsledamot som infinner sig i plenum inom 15 minuter efter namnuppropet anses vara närvarande vid namnuppropet. En ledamot, som infinner sig i plenum senare än detta, antecknas som närvarande från det han eller hon anmäler sig hos talmannen.

3 mom. har upphävts genom B 17.12.2012/895. (17.12.2012/895)

#### 48 § (13.2.2007/219)

##### Registrering av frånvaro

Uppgifter om frånvaro från plenum på grund av uppdrag i anknytning till riksdagsarbetet eller sjukdom eller moderskaps-, faderskaps- eller föräldraledighet antecknas i protokollet från plenum.

Talmanskonferensen utfärdar anvisningar om de uppdrag som räknas in i riksdagsarbetet samt om registreringen av närvaro och frånvaro.

## 49 §

### Ledande av plenum

Talmannen leder plenum och upprätthåller ordningen där samt lägger fram besluts- och omröstningsförslagen. Talmannen får bara föreslå sådant som är nödvändigt för verkställighet av grundlagen, riksdagens arbetsordning eller riksdagens beslut.

Talmannen övervakar att talarna håller sig till det ärende som behandlas. Om en talare avviker från ärendet, skall talmannen erinra honom eller henne om kravet att hålla sig till saken. Om talaren inte följer uppmaningen, kan talmannen förbjuda ledamoten att fortsätta anförandet.

## 50 §

### Anföranden

I plenum får riksdagsledamöterna ordet i den ordning de anmält sig.

En företrädare för ett utskott, den första undertecknaren av en motion i en remissdebatt om motionen och en ledamot som är ordförande för ett av riksdagen valt organ som lämnat en berättelse eller är den som organet valt att föredra berättelsen, ges ordet för ett föredragningsanförande före andra som begärt ordet. Talmannen kan också ge en företrädare för ett utskott som lämnat ett utlåtande och av särskilda skäl också den första undertecknaren av en reservation ordet för ett föredragningsanförande efter de övriga föredragningsanförandena. Efter svaret på en interpellation går ordet först till den första undertecknaren av interpellationen. (12.12.2005/10 år 2006)

Talmannen kan enligt eget övervägande ge en minister, justitiekanslern i statsrådet eller riksdagens justitieombudsman ordet före andra som begärt ordet.

Talmanskonferensen kan på förhand anslå en del av en debatt för anföranden som får räcka längst den tid som talmanskonferensen bestämmer.

Bestämmelser om hur ordet ges i debatter om aktuella frågor och under frågestunderna samt i debatter om upplysningar från statsministern och om utredningar till utskott finns i 24–26 och 30 a §. (17.12.2012/895)

Talmanskonferensen utfärdar närmare anvisningar om hur ordet begärs och anförandena hålls.

## 51 §

### Gruppenföranden

Vid behandlingen av statsbudgeten, meddelanden eller redogörelser från statsrådet eller interpellationer tillämpas ett förfarande med gruppanföranden, om inte talmanskonferensen beslutar något annat. Talmanskonferensen kan besluta att förfarandet med gruppanföranden tillämpas också vid behandlingen av något annat ärende av stor betydelse. När gruppanförandena beviljas iakttas dock 50 § 2 och 3 mom.

Gruppenförandena hålls enligt de i början av valperioden konstituerade riksdagsgruppernas storlek, från den största till den minsta. Den inbördes ordningen mellan lika stora grupper avgörs i talmanskonferensen genom lottning. Talmanskonferensen kan ändra ordningen för gruppanförandena, om en riksdagsgrupp med minst tre ledamöter har bildats under valperioden eller om det annars finns något vägande skäl att ändra ordningen.

Talmanskonferensen kan besluta att också andra anföranden som reserverats före plenum tillåts efter gruppanförandena i den ordning som anges i 2 mom.

Talmanskonferensen beslutar i vilket skede av debatten företrädare för riksdagsgrupper som inte ingår i ordningen enligt 2 mom. får hålla sitt anförande.

Talmanskonferensen kan utfärda närmare anvisningar om tillämpningen av 1-4 mom.

## 52 §

### Repliker

Talmannen kan trots 50 och 51 § enligt eget övervägande och i den ordning han eller hon bestämmer låta riksdagsledamöter kort besvara ett anförande. (17.12.2012/895)

Talmanskonferensen utfärdar närmare anvisningar om repliker.

## 53 § (17.12.2012/895)

### Behandlingen av lagförslag

Ett ärende som innefattar ett lagförslag tas upp till två behandlingar i plenum utifrån utskottets betänkande.

I den första behandlingen föredras utskottets betänkande och förs en allmän debatt om ärendet. Därefter fattas i den detaljerade behandlingen beslut om lagförslagets innehåll. Lagförslagets innehåll kan i den detaljerade behandlingen utan behandling paragraf för paragraf konstateras ha blivit godkänt enligt betänkandet till den del det i handlingarna i ärendet inte ingår förslag till bestämmelser som avviker från betänkandet och sådana förslag inte heller har lagts fram i den ordning som bestäms i 58 §. I den första behandlingen får förslag om att lagförslaget ska förkastas inte läggas fram.



Om lagförslagets innehåll godkänns enligt betänkandet, konstateras den första behandlingen av ärendet vara avslutad. I annat fall remitteras ärendet i den form riksdagen beslutat till stora utskottet. Stora utskottet kan omfatta riksdagens beslut eller föreslå ändringar i det. Om stora utskottet föreslår ändringar, beslutar riksdagen om de ska godkännas eller förkastas. Därefter konstateras den första behandlingen av ärendet vara avslutad.

I den andra behandlingen, som hålls tidigast den tredje dagen efter att den första behandlingen avslutats, beslutar riksdagen om godkännande eller förkastande av lagförslaget samt om eventuella uttalanden från riksdagen.

Ett förslag att ett lagförslag ska förklaras brådskande ska, om det inte ingår i utskottets betänkande, framläggas i den andra behandlingen innan debatten har avslutats.

Under den första behandlingen kan riksdagen remittera ärendet till det utskott som har berett det eller till ett annat fackutskott samt, under den allmänna debatten, till stora utskottet. Behandlingen fortsätter utifrån ett nytt betänkande.

## 54 §

### Behandlingen av lagförslag som godkänts att vila och av lagar som inte har blivit stadfästa

Ett lagförslag som godkänts att vila och en lag som inte har blivit stadfäst tas upp till en behandling i plenum. I början av behandlingen föredras utskottets betänkande och förs debatt om ärendet. Därefter beslutar riksdagen godkänna lagförslaget eller anta lagen med oförändrat sakinnehåll eller förkasta lagförslaget eller lagen.

## 55 §

### Enda behandling

Andra än i 53 och 54 § avsedda ärenden på dagordningen för plenum som riksdagen ska fatta beslut om och som något annat inte föreskrivs särskilt om tas upp till enda behandling i plenum. (17.12.2012/895)

Om behandlingen av budgetpropositionen föreskrivs dessutom i 59 §.

## 56 §

### Godkännande av internationella förpliktelser eller av uppsägning av dem

Ett ärende som avser godkännande av en internationell förpliktelse eller av uppsägning av en sådan tas upp till enda behandling i plenum utifrån utskottets betänkande.

Om betänkandet innehåller både förslag om en internationell förpliktelse och förslag till lag om dess ikraftträdande, föredras förslaget om förpliktelsen för enda behandling, samtidigt som lagförslaget föredras för andra behandling. Riksdagen beslutar först om förslaget om förpliktelsen.

## 57 § (13.12.2010/71 år 2011)

### Bordläggning

Ett ärende ska under remissdebatten bordläggas till ett nära förestående plenum, om någon riksdagsledamot begär detta. Därefter kan ärendet inte längre bordläggas under remissdebatten.

Utskottens betänkanden föredras först för bordläggning till ett plenum som hålls tidigast nästa dag. Av särskilda skäl kan riksdagen dock besluta bordlägga ärendet till ett plenum redan samma dag.

I första behandling och i behandling som avses i 54 och 55 § bordläggs ärendet därefter en gång på ett förslag som fått bifall. I annat fall bordläggs ärendet om riksdagen så beslutar.

Meddelanden och redogörelser från statsrådet samt interpellationer kan inte bordläggas sedan debatten om dem har inletts. Bestämmelserna om bordläggning av ett ärende gäller inte upplysningar från statsministern eller debatter om aktuella frågor.

## 58 §

### Framläggande av ändringsförslag

Ett förslag som en riksdagsledamot lagt fram i plenum och som inte finns i handlingarna, skall skriftligen lämnas till talmannen, om talmannen kräver det.

Ett ändringsförslag som läggs fram i första behandlingen av ett lagstiftningsärende och som inte finns i handlingarna ska om möjligt lämnas till centralkansliet utan motiveringar senast två timmar före plenum. Förslaget lämnas till riksdagsledamöterna innan beslut fattas i ärendet. Talmannen kan av särskilda skäl för omröstning också föredra ett förslag som framlagts senare. (13.12.2010/71 år 2011)

Bestämmelserna i 2 mom. skall vid andra behandlingen av ett lagstiftningsärende och vid behandling som avses i 54 och 55 § tillämpas på förslag som avser något annat än förkastande.

Bestämmelser om framläggande av ändringsförslag vid behandlingen av budgetpropositionen finns i 59 § 2 mom.

## 59 §

### Behandlingen av budgetpropositionen

Budgetpropositionen tas upp till enda behandling i plenum utifrån finansutskottets betänkande, enligt det förfarande som riksdagen godkänt. Huvudtitlar eller avdelningar eller kapitel i dem konstateras ha blivit godkända enligt betänkandet, om förslag till ändring av dem inte har framställts enligt vad som föreskrivs nedan i denna paragraf. (17.12.2012/895)

Ett ändringsförslag som gäller finansutskottets betänkande ska, även då det ingår i handlingarna, lämnas till centralkansliet inom en tid som riksdagen bestämmer. Ett senare framlagt ändringsförslag behandlas inte, om inte talmannen av särskilda skäl finner det behövt. (13.12.2010/71 år 2011)

Ett förslag om att ett nytt anslag som inte ingår i propositionen eller något annat beslut ska godkännas i budgeten beaktas när beslut fattas om budgeten endast om det har väckts genom en budgetmotion. (13.12.2010/71 år 2011)

Om riksdagen inte godkänner finansutskottets betänkande utan ändringar återgår ärendet till finansutskottet. Utskottet kan omfatta riksdagens beslut eller föreslå ändringar i det. Om utskottet föreslår ändringar, skall riksdagen besluta att de antingen godkänns eller förkastas.

Om statsbudgeten inte publiceras före finansårsskiftet, skall finansutskottet föreslå riksdagen hur budgetpropositionen temporärt skall tillämpas som budget. Utskottets förslag behandlas i tillämpliga delar i samma ordning som förslaget till budget.

Vid behandlingen av en tilläggsbudgetproposition tillämpas vad som föreskrivs om behandlingen av budgetpropositionen.

## 60 §

### Besluts- och omröstningsförslag

När debatten om det ärende som behandlas har avslutats, redogör talmannen för de framlagda förslagen. Framförs en anmärkning mot talmannens redogörelse, och finner talmannen anmärkningen vara riktig, ska han eller hon rätta redogörelsen. Om talmannen anser att anmärkningen inte ger anledning att rätta redogörelsen, ska riksdagen besluta om redogörelsen. (17.12.2012/895)

Efter redogörelsen lägger talmannen fram ett förslag om i vilken ordning omröstning om förslagen skall verkställas. Framställs ett yrkande att talmannens förslag till omröstningsordning skall ändras, men kravet enligt talmannens mening inte är motiverat, skall riksdagen besluta om omröstningsordningen.

Sedan omröstningsordningen blivit godkänd lägger talmannen fram ett sådant omröstningsförslag att svaret ja eller nej uttrycker riksdagens beslut. När det finns flera förslag till beslut, ställs ett förslag mot ett annat tills omröstning har verkställts om alla förslag.

En riksdagsledamots förslag som inte har bifallits tas inte upp till omröstning.

Annan debatt om ärenden som avses i denna paragraf tillåts inte. Inte heller tillåts omröstning om huruvida omröstning skall verkställas eller inte.

## 61 §

### Omröstningssätt

Omröstning verkställs med omröstningsapparat, genom uppresning eller genom öppen omröstning med sedlar. Talmannen meddelar på vilket sätt omröstningen verkställs. Debatt om omröstningssättet tillåts inte.

Omröstning med apparat verkställs oberoende av om omröstning redan har skett genom uppresning, när talmannen anser det vara befogat eller när omröstningen genom uppresning enligt talmannens mening inte har gett ett klart svar eller när en riksdagsledamot begär det.

Öppen omröstning med sedlar verkställs om omröstning med apparat av tekniska skäl inte kan verkställas eller om omröstningen med apparat enligt talmannens mening inte har gett ett tillförlitligt svar eller om rösterna fallit lika. Vid lika röstetal i en omröstning, som inte gäller riksdagens slutliga beslut i det aktuella behandlingsskedet, verkställs ny omröstning med omröstningsapparat. Omröstning med sedlar verkställs först om rösterna också i den nya omröstningen med omröstningsapparat har fallit lika.

Närmare bestämmelser om omröstningsförfarandet vid val ingår i riksdagens valstadga.

## 62 §

### Öppen omröstning med sedlar

Öppen omröstning med sedlar verkställs med olikfärgade sedlar och genom namnupprop. På sedlarna skall riksdagsledamotens namn och ordet ja, nej eller blankt finnas tryckta. Andra valsedlar skall förkastas. Riksdagsledamöterna skall lägga sina valsedlar i urnan i den ordning deras namn ropas upp. Sedlarna läses upp och räknas.

## 63 §

### Omröstningsresultat

Talmannen konstaterar omröstningsresultatet.

Resultaten från alla omröstningar ska förvaras och publiceras. (17.12.2012/895)

Debatt om saken tillåts inte. (17.12.2012/895)

## 64 §

### Motiveringarna till utskottens betänkanden

Motiveringen till ett utskottsbetänkande skall anses ha blivit godkänd om inte riksdagen beslutar något annat.

## 65 §

### Val av statsminister

Republikens presidents meddelande till riksdagen om vem som är statsministerkandidat skall föredras för riksdagen, och ärendet skall bordläggas till ett senare plenum. Omröstning om godkännande av statsministerkandidaten verkställs genom omröstning med omröstningsapparat eller öppen omröstning med sedlar. Talmannen meddelar omröstningssättet.

Val av statsminister enligt 61 § 3 mom. grundlagen verkställs enligt namnupprop med valsedlar, där endast riksdagsledamotens namn får finnas tryckt. På valsedeln skall riksdagsledamoten skriva namnet på den person som han eller hon röstar på så klart att det inte kan uppstå ovisshet om vem som avses, eller lämna in en blank valsedel. Andra valsedlar skall förkastas. Valsedlarna läses upp och räknas.

I protokollet antecknas hur var och en har röstat.

Debatt tillåts inte om det ärende som avses i denna paragraf.

## 66 §

### Upprätthållande av ordningen i plenum

Yttringar av bifall eller ogillande tillåts inte i riksdagens plenum.

De som följer plenum på riksdagens läktare skall iaktta kanslikommissionens föreskrifter och övriga anvisningar för upprätthållande av ordningen. För återställande av ordningen kan talmannen förordna att läktarna skall utrymmas.

## 67 §

### Slutna plenum

Om talmannen anser att ett ärende på grund av dess natur inte kan behandlas i offentligt plenum, eller om 25 riksdagsledamöter föreslår att ett ärende skall behandlas i slutet plenum, skall talmannen låta tömma läktarna och föreslå att riksdagen med stöd av 50 § 1 mom. grundlagen beslutar om ärendet skall behandlas i slutet plenum.

Riksdagen beslutar om offentlighet och sekretess i fråga om protokollet från ett slutet plenum och de därvid behandlade handlingarna.

### RIKSDAGSHANDLINGARNA

#### 68 §

#### Riksdagens svar och skrivelser

Riksdagens beslut med anledning av en regeringsproposition meddelas i riksdagens svar till statsrådet. Riksdagens beslut om den av riksdagen godkända statsbudgeten samt övriga beslut av riksdagen och riksdagens meddelanden tillkännages dock genom riksdagens skrivelser.

Från valperiodens sista riksmöte uppsätts en förteckning över de regeringspropositioner, förordningar och andra författningar och beslut på lägre nivå samt berättelser som inte har hunnit slutbehandlas och som således har förfallit. Förteckningen över förfallna ärenden meddelas genom riksdagens skrivelse statsrådet eller den som lämnat berättelsen, om den lämnats av någon annan myndighet än regeringen.

Talmannen och riksdagens generalsekreterare undertecknar riksdagens svar och skrivelser.

Talmanskonferensen beslutar vid behov om justering av ordalydelsen i riksdagens svar eller skrivelser.

#### 69 § (17.12.2012/895)

#### Protokoll från plenum

Över plenum upprättas protokoll. I det antecknas uppgifter om behandlingen av ärendena och debatterna i plenum. Uppgifterna om besluten i plenum ska utan dröjsmål läggas ut på ett datanät.

Ett anförande som tas in i protokollet lämnas till talaren för att granskas. Anförandets sakinhåll får inte ändras.

Om en riksdagsledamot inte har omfattat plenums beslut, har han eller hon rätt att anmäla avvikande mening till protokollet.

Protokollet undertecknas av riksdagens generalsekreterare. Protokollet ska utan dröjsmål göras tillgängligt för allmänheten via ett datanät.

## 70 §

### Beslutsprotokoll från plenum

Över plenum upprättas omedelbart ett beslutsprotokoll, i vilket uppgifter om besluten antecknas.

Beslutsprotokollet blir offentligt när riksdagens generalsekreterare har undertecknat det.

## 71 § (13.12.2010/71 år 2011)

### Publicering av riksdagshandlingarna

Riksdagshandlingarna görs tillgängliga för allmänheten via ett datanät. I riksdagshandlingarna publiceras protokollen från riksdagens plenum och svenskspråkiga sammandrag av dem, regeringens propositioner och skrivelser om återtagande av propositioner, statsrådets skrivelser till riksdagen, förordningar och andra författningar och beslut på lägre nivå som lämnats till riksdagen för granskning, medborgarinitiativ, berättelser, statsrådets meddelanden och redogörelser, förteckningen över lagförslag som godkänts att vila, utskottens betänkanden och utlåtanden, riksdagens svar och skrivelser, motioner, interpellationer samt skriftliga spörsmål med svar. (7.12.2011/1272)

De handlingar som nämns i 1 mom. kan dessutom publiceras i tryckt form eller som andra upptagningar.

Talmanskonferensen meddelar närmare anvisningar om publiceringen av riksdagshandlingarna.

## 7 KAP

---

### RIKSDAGENS FÖRVALTNING

#### 72 §

##### Kanslikommissionen

För riksdagens förvaltning finns en kanslikommission. Till den hör talmannen och vice talmännen samt fyra av riksdagen inom sig valda medlemmar, för vilka riksdagen väljer fyra ersättare.

Kanslikommissionen är beslutför med fem medlemmar. Vid lika röstetal är ordförandens röst utslagsgivande. Kanslikommissionen kan avgöra ett ärende också med fyra medlemmar, om de är ense om beslutet.

Föredragande i kanslikommissionen är riksdagens generalsekreterare och riksdagens förvaltningsdirektör samt de andra tjänstemän vid riksdagens kansli som kanslikommissionen har förordnat till föredragande.

Kanslikommissionen kan vid behov sammanträda också under avbrott i riksmötet och när riksdagen avslutat sina plenum.

Om ett ärende som hör till kanslikommissionens behörighetsområde är så brådskande att det inte hinner föredras för den, avgör talmannen det temporärt på föredragning av en tjänsteman som är föredragande i kanslikommissionen. Det temporära beslutet föredras så snart som möjligt för kanslikommissionen för godkännande.

#### 73 §

##### Kanslikommissionens uppgifter

Kanslikommissionen skall

- 1) leda, övervaka och utveckla riksdagens förvaltning och ekonomi samt behandla planer och utvecklingsförslag i dessa frågor,
- 2) lägga fram förslag om riksdagens förvaltning och ekonomi,
- 3) besluta, till den del så föreskrivs särskilt, om utnämning till tjänster och tjänsteförhållanden för viss tid vid riksdagens kansli samt om uppsägning av tjänstemän och upplösning av tjänsteförhållanden,
- 4) besluta om tjänstledighet för tjänstemän vid riksdagens kansli samt om skötseln av tjänsten under tjänstledighet, till den del så föreskrivs särskilt,



- 5) ge förordnanden om utskottens sekreterare efter att ha hört utskottet i fråga,
- 6) avgöra de ärenden angående riksdagens förvaltning och ekonomi som inte har uppdragits åt riksdagens talman eller någon tjänsteman vid riksdagens kansli,
- 7) ta initiativ till räkenskapsstadga för riksdagen,
- 8) besluta om instruktion för arkivväsendet, samt
- 9) besluta om övriga ärenden som den enligt lag, denna arbetsordning eller ett reglemente eller en instruktion skall avgöra.

## 74 §

### Riksdagens kansli

Riksdagens kansli skall skapa förutsättningar för riksdagen att fullgöra sina uppgifter som statsorgan.

Riksdagens kansli står under kanslikommissionens tillsyn.

## 75 §

### Riksdagens generalsekreterare

Riksdagens generalsekreterare, som väljs av riksdagen, är sekreterare för riksdagen och chef för riksdagens kansli.

När generalsekreterarens tjänst är vakant eller generalsekreteraren är förhindrad att sköta sina uppgifter sköts uppgifterna av riksdagens biträdande generalsekreterare. Om också biträdande generalsekreteraren är förhindrad att sköta generalsekreterarens uppgifter, kallar talmannen en person som han eller hon finner lämplig att sköta uppgifterna.

## 8 KAP

---

### SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

#### 76 §

##### Språken i riksdagsarbetet

Den finska texten ligger till grund för behandlingen i riksdagen. Den svenska texten utarbetas i riksdagens kansli.

Medborgarinitiativ som överlämnats till riksdagen för behandling ska översättas till finska eller svenska vid riksdagens kansli. (7.12.2011/1272)

Kanslikommissionens förslag för plenum översätts till svenska.

Talmannens redogörelse för framlagda förslag och det meddelande som avses i 42 § 2 mom. grundlagen framförs på finska och svenska. Även talmannens övriga meddelanden återges också på svenska, om han eller hon anser det vara nödvändigt. Innehållet i ett anförande på svenska i plenum återges i sammandrag på finska.

Innehållet i finskspråkiga anföranden samt talmannens förslag till omröstningsordning och meddelanden som framförts enbart på finska tolkas enskilt för svenskspråkiga riksdagsledamöter, om de så önskar.

Utskotten beslutar om eventuell tolkning under utskottens sammanträden. Sammanträdenas förlopp tolkas dock enskilt för utskottsmedlemmar, om de så önskar.

#### 77 §

##### Avbrott i uppdraget som riksdagsledamot

En riksdagsledamot som har valts till ledamot av Europaparlamentet skall meddela talmannen om han eller hon ämnar handha sitt uppdrag som riksdagsledamot eller vara ledamot av Europaparlamentet. Efter Europaparlamentsvalet skall meddelandet lämnas före parlamentets första sammanträde. Efter riksdagsvalet skall meddelandet lämnas senast klockan 12 den tredje dagen efter det hans eller hennes fullmakt som riksdagsledamot har granskats. Om den valde ämnar vara ledamot av Europaparlamentet avbryts uppdraget som riksdagsledamot när fullmakten för ersättaren har granskats.

## 78 §

### Meddelande till valkretsämnden

Om en riksdagsledamot avlider eller uppdraget som riksdagsledamot upphör, skall riksdagens generalsekreterare utan dröjsmål meddela den behöriga valkretsämnden detta.

Om en riksdagsledamot är ledamot av Europaparlamentet skall riksdagens generalsekreterare utan dröjsmål meddela den behöriga valkretsämnden detta.

## 79 §

### Beräkning av tidsfrister i riksdagsarbetet

Om en utsatt dag eller den sista dagen av en utsatt tid infaller på en helgdag, självständighetsdagen, första maj, jul- eller midsommaraftonen eller på en lördag, anses nästa vardag vara den utsatta dagen eller den sista dagen av den utsatta tiden.

Den tid som satts ut för en åtgärd som skall vidtas under ett riksmöte löper inte under avbrott i riksmötet. Den återstående delen av den utsatta tiden börjar löpa den dag riksdagen sammanträder på nytt.

Det som föreskrivs i 2 mom. tillämpas inte på den tid inom vilken ett skriftligt spörsmål skall besvaras.

## 80 § (13.12.2010/71 år 2011)

### Meddelanden om plenum och utskottens sammanträden

Meddelanden om plenum och dagordningen för plenum ges i så god tid före plenum som möjligt. Talmanskonferensen beslutar hur meddelandena ska ges.

Kallelserna till utskottens sammanträden meddelas i god tid före sammanträdena.

## 9 KAP

---

### IKRAFTTRÄDANDE

#### 81 §

#### Ikraftträdande

Denna arbetsordning träder i kraft den 1 mars 2000.

Genom denna arbetsordning upphävs arbetsordningen för Riksdagen av den 19 december 1927 jämte ändringar.

TKF 1/1999, GrUB 9/1999, StoUB 2/1999, RSk 27/1999

Ikraftträdelsestadganden:

13.2.2003/118:

Denna ändring av arbetsordningen träder i kraft den 1 mars 2003.

TKF 2/2002, GrUB 11/2002, RSk 40/2002

12.12.2005/10 år 2006:

Denna ändring av riksdagens arbetsordning träder i kraft den 1 februari 2006.

TKF 2/2005, GrUB 8/2005, RSk 34/2005

8.12.2006/1190:

Detta beslut av riksdagen träder i kraft den 22 mars 2007.

TKF 1/2006, GrUB 11/2006, RSk 43/2006

13.2.2007/219:

Detta beslut av riksdagen träder i kraft den 22 mars 2007.

TKF 4/2006, GrUB 12/2006, RSk 52/2006

9.5.2007/609:

Detta beslut av riksdagen träder i kraft den 1 juni 2007.

Statsrevisorerna är inte skyldiga att lämna en berättelse till riksdagen för 2007 enligt den 12 § som gäller när detta beslut av riksdagen träder i kraft.

RP 71/2006, TKF 2/2006, GrUB 10/2006, RSv 202/2006, VLF 2/2007, GrUB 1/2007, RSk 9/2007

3.12.2009/1023:

Detta beslut av riksdagen träder i kraft den 15 december 2009.

13.12.2010/71 år 2011:

Detta beslut av riksdagen träder i kraft den 1 maj 2011.

Fotnoten har tillfogats som rättelsen.  
TKF 2/2010, GrUB 7/2010, RSk 34/2010

7.12.2011/1272:  
Detta beslut av riksdagen träder i kraft den 1 mars 2012.  
TKF 1/2011, GrUB 7/2011, RSk 23/2011

17.12.2012/895:  
Detta beslut av riksdagen träder i kraft den 1 januari 2013.  
TKF 1/2012, GrUB 7/2012, RSk 37/2012



# EDUSKUNTA RIKSDAGEN

ISBN 978-951-53-3496-1 (HFT.) • ISBN 978-951-53-3497-8 (PDF)

ISSN 1239-1638